

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Prezidentdən
su ehtiyatları ilə
bağlı tapşırıq -
atılması vacib
addımlar...
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 18 aprel 2024-cü il Cümə axşamı № 65 (8438) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Yeni platforma neft hasilatındakı azalmanı dayandıracaqmı - təhlil

İlham Şaban:
"Gündəlik hasilata
24 min barel əlavə
olunacaqsa..."

yazısı səh.3-də

Dünya SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanısa... - İran seçim qarşısında

yazısı səh.6-da

Gürcülər meydanlarda: niyə Qərb agenturasının ifşasını istəmirlər - Rusiya amili, yoxsa...

yazısı səh.11-də

Azərbaycan və Albaniya arasında viza rejimi ləğv edilir

yazısı səh.6-da

Bələdiyyələr növbəti seçkidən sonra birləşəcək, yoxsa... - yeni qanunun tələbi

yazısı səh.4-də

Kərimli olmayan elektoratı ilə Qərbi aldada biləcəkmı - sərt reaksiyalar

yazısı səh.7-də

Laçın aeroportunun nəzarət sistemi ilə təchizinə dair müqavilə imzalandı

yazısı səh.4-də

Ukrayna təslim edilir? - senator ABŞ-ı yardımı dayandırmağa çağırdı

yazısı səh.8-də

Qan duruldan dərmanların qəbulu ilə bağlı xəbərdarlıq

yazısı səh.12-də

Elektromobillər haqda miflik iddiaları kim və niyə yayır - mövqe

yazısı səh.14-də

SÜLHMƏRAMLILAR QARABAĞI VAXTINDAN ƏVVƏL TƏRK ETDİ - İLİN HADİSƏSİ

Azərbaycanın bədxahları "mat" durumda; Prezidentin həyata keçirdiyi müstəqil, dövlətimizin, xalqımızın milli maraqlarına söykənən siyasətinin daha bir ciddi uğuru

yazısı səh.5-də

Sülh danışıqları niyə dayandı - top kimdədir?

Ermənistan rəhbərliyi yekun sənədin imzalanmaması üçün manevrlərini davam etdirir; ekspertlərdən bədbin reaksiyalar

yazısı səh.9-da

Çovdarovun 30 milyonluq əmlakına dair son qərar

yazısı səh.15-də

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Azərbaycana gələcək

yazısı səh.2-də

Hadi Rəcəbli Yasamalda dəfn olundu

yazısı səh.4-də

Ceyhun Bayramov AQEM-in Baş katibi ilə görüşüb

Aprelin 17-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) Baş katibi Kayrat Sarıbay ilə görüşüb.

XİN-dən APA-ya verilən xəbəre görə, görüş zamanı tərəflər Azərbaycanın AQEM-də 2024-2026-cı illər üzrə sədrliyinin mümkün prioritet və planlarını, təşkilat çərçivəsində mövcud işlər və gələcək perspektivləri müzakirə ediblər.

Kayrat Sarıbay Azərbaycanın AQEM çərçivəsində hər zaman fəal iştirak etdiyini məmnunluqla qeyd edib və sədr seçilməsi münasibətilə səmimi təbriklərini çatdırıb. Nəqliyyat bağlantıları, ətraf mühit kimi mövzuların AQEM üçün hazırda ən aktual məsələlərdən olduğunu qeyd edən K.Sarıbay bu xüsusda Azərbaycanın konstruktiv mövqeyi ilə seçildiyini vurğulayıb.

Görüşdə tərəflər AQEM-in transformasiyası, qurumun fəaliyyətinin birgə maraq doğuran və aktual məsələlər üzrə istiqamətlənməsi, Azərbaycanın sədrliyi ilə keçiriləcək nazirlər görüşünə və qarşıdan gələn zirvə görüşünə hazırlıq, COP29 çərçivəsində əməkdaşlıq imkanları, habelə regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Əfv Komissiyasının iclası keçirilib, 100-dən çox müraciətə baxılıb

Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının növbəti iclası keçirilib.

APA xəbər verir ki, iclasda 100-dən artıq müraciətə baxılıb.

Növbəti iclas aprelin 24-nə təyin olunub.

Bununla da komissiyanın iclaslarında baxılan müraciətlərin sayı 200-ü keçib.

Qeyd edək ki, komissiyanın iclasları 28 May - Respublika Günü ilə əlaqədar nəzərdə tutulan əfvə bağlı keçirilir.

Stoltenberg G7 XİN rəhbərlərinin görüşünə qatılacaq

NATO Baş katibi Yens Stoltenberg İtaliyanın Kapri şəhərində keçiriləcək G7 ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin iclasına qatılacaq.

APA xəbər verir ki, bu barədə NATO-nun mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bildirilib ki, aprelin 18-də baş katib Stoltenberg G7 XİN rəhbərlərinin iclasında iştirak edəcək.

NATO Baş katibi eyni zamanda Ukrayna xarici işlər naziri Dmitri Kuleba ilə də görüşəcək.

Prezidentdən Şuşa ilə bağlı mühüm sərəncam

Prezident İlham Əliyev Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının gənclər paytaxtı" seçilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Musavat.com-un xəbərinə görə, sərəncamda bildirilib ki, 2023-cü il noyabrın 10-da Türkiyə Respublikasının İstanbul şəhərində keçirilmiş İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Foru-

10-cu ev sahibi seçilib.

Sərəncama əsasən, Nazirlər Kabinetinə Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının gənclər paytaxtı" seçilməsi ilə bağlı fəaliyyət planı hazırlayıb həyata keçirmək, bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Çingiz Abdullayev xəstəxanadan evə buraxıldı

Aprelin 6-sı səhər saat 3 radələrində səhhətində yaranmış problemi ilə bağlı Mərkəzi Gömrük Hospitalına daxil olmuş Xalq yazıçısı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birinci katibi Çingiz Abdullayev dünən evə buraxılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə hospitaldan məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, Çingiz Abdullayevi Dövlət Gömrük Komitəsi Tibbi Xidmət İdarəsinin rəisi Ceyhun Məmmədov, Mərkəzi Gömrük Hospitalının rəisi-baş həkimi Bəxtiyar Musayev, rəis müavini Nabil Seyidov və Əməliyyatxana, Reanimasiya və İntensiv Terapiya şöbəsinin reanimatoloqları və tibb heyəti evə yola salıb.

Türkiyədə mülki təyyarə hissələri istehsal olunacaq: 20 milyard dollarlıq müqavilə...

Türk Hava Yolları Rolls-Royce Holdings Plc və Airbus SE ilə Türkiyədə aviasiya komponentlərinin istehsalı üçün təxminən 20 milyard dollarlıq müqavilə bağlamağa hazırlaşır. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "Bloomberg" məlumatlı mənbələrə istinadən məlumat yayıb.

Agentliyin həmsöhbətlərinin sözlərinə görə, tərəflər sövdələşməni aprelin sonunda elan edəcək. Dekabr ayında ən böyük səhmdarı dövlət olan Türk hava yolu şirkəti gələcəkdə əlavə təyyarələr almaq imkanı ilə təxminən 70 milyard dollar dəyərində 230 Airbus təyyarəsi almaq üçün sifariş verib. Türk Hava Yolları İstanbul mərkəzini inkişaf etdirmək və "Emirates" və "Qatar Airways" kimi digər regional daşıyıcılarla daha yaxşı rəqabət aparmaq istəyir.

"Bloomberg" mənbələrinin qeyd etdiyinə görə, Türkiyə sifarişin bir hissəsi olaraq bəzi təyyarə hissələrinin istehsalının lokallaşdırılmasında israrlıdır.

Təyyarə komponentlərinin yerli istehsalına dair razılaşma Türkiyənin mülki və hərbi aviasiya sənayesini inkişaf etdirmək məqsədlərinin həyata keçirilməsi üçün çox vacibdir. İstehsal proqramında iştirak edəcəyi gözlənilən şirkətlər arasında dövlətə məxsus TUSAS Engine Industries Inc. (TEI) də var.

Abdullahian Türkiyədə səfərdədir

İranın xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdullahian Türkiyədə səfərdədir.

APA xəbər verir ki, bu barədə "Tasnim" məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Abdullahian İstanbula səfər edib, İranın İstanbuldakı Baş Konsulluğunda olub.

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri

Azərbaycana gələcək

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, Maltanın xarici işlər naziri Yan Borq Azərbaycanı səfər edəcək.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "Report"a diplomatik mənbədən məlumat verilib.

Qeyd edək ki, Yan Borq Azərbaycanı Cənubi Qafqaza səfəri çərçivəsində gələcək.

Bununla belə, mənbə səfərin tarixi barədə məlumat verməyib.

AŞ PA-dan Rusiyanın 300 milyardına dair qərar

Avropa Şurasının Parlament Assambleyası yekdilliklə Rusiyanın 300 milyard dollarlıq dondurulmuş aktivlərinin Ukraynanın bərpasına yönəldilməsi barədə qətnamə qəbul edib.

APA-nın "Unian"a istinadən məlumatına görə, sənəd həmçinin Ukraynadakı müharibəni dəstəkləyən rusiyalı iş adamlarının Avro zona ölkələrindəki bank hesablarına da şamil edilir.

Qətnamədə prosesin sürətləndirilməsi üçün Avropa İttifaqının başçılığı ilə beynəlxalq təminat mexanizminin, habelə Rusiyaya məxsus aktivlərin toplanması üçün xüsusi fondun yaradılması, habelə sanksiyaları pozan ölkələrə qarşı müxtəlif tədbirlərin görülməsi də nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, sanksiyalara rəğmən bir il ərzində bir sıra iş adamları külli miqdarda gəlir əldə edib.

Avropa İttifaqındakı mənbələrdən bildirilib ki, bir sıra ölkələrin məhdudiyyətləri pozması səbəbindən "Nornikel"-in sahibi Aleksey Mordaxov sərvətini 4,6 milyard dollar artırıb.

Yeni platforma neft hasilatındaki azalmanı dayandıracaq mı - təhlil

İlham Şaban: "Gündəlik hasilata 24 min barel əlavə olunacaqsansa..."

Aprelin 16-da Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Azəri-Çıraq-Günəşli yatağının işlənməsi layihəsi çərçivəsində yeni Azəri Mərkəzi Şərq (ACE) platformasından neft hasilatına başlanıb. Layihənin operatoru olan bp şirkətinin yaydığı məlumata görə, ACE platforması Xəzər dənizində nəhəng AÇG yatağında quraşdırılmış yeddinci neft hasilatı platformasıdır. AÇG-dən ilk hasilat 1997-ci ildə başlanıb və həmin vaxtdan indiyədək yataqdan 4,3 milyard bareldən çox neft hasil edilib.

ACE platforması və qurğuları gündəlik 100 000 bareldək neft hasilatı gücündə layihələndirilib. Layihənin istismar müddəti ərzində ümumilikdə 300 milyon bareldək neft hasil ediləcəyi proqnozlaşdırılır: "Yeni hasil olunan neft əvvəlcə platformadakı texniki emal qurğularından keçəcək, sonra isə 30 düymlik mövcud sualtı ixrac boru kəmərinə qoşulmuş yeni yataqdaxili boru kəməri vasitəsilə təxminən 130 kilometr yol qət edərək Səngəçal terminalına ixrac ediləcək".

ACE platformasından ilk neft ötən ilin sonunda platformadan qazılmağa başlanmış birinci quyudan əldə edilib. 2024-cü il ərzində platformadan daha iki quyunun qazılıb istismara verilməsi planlaşdırılır. Bununla da ACE-dən hasilatın tədricən artaraq ilin sonuna gündə təxminən 24 000 barel çatacağı gözlənilir.

Şirkət bildirir ki, ACE platforması texnoloji və rəqəmsal baxımdan bp-nin dünyada idarə etdiyi ən qabaqcıl platformadır: "Platformanın innovativ layihələndirilməsi insan əməyi tələb edən prosesləri avtomatlaşdırmağa imkan verməklə əməliyyatların daha təhlükəsiz və səmərəli aparılmasını təmin edir. Platforma tam avtomatlaşdırılmış ən müasir qazma qurğusu ilə təchiz olunub. Müasir texnologiya və yeni proseslərin tətbiqi əməliyyatlar nəticəsində formalaşan emissiyaları azaltmağa da kömək edir".

Qeyd edək ki, ACE platformasının təhlükəsiz şəkildə işə salınması 2017-ci ildə AÇG üzrə Hasilatın Pay Bölgüsü haqqında Sazişin müd-

dətinin uzadılmasından sonra AÇG tərəfdaşlarının qəbul etdiyi ilk böyük investisiya qərarının reallaşmasıdır.

Qeyd edək ki, ACE platformasından hasilatın başlanması AÇG-də neft istehsalının azalma sürətinin yavaşlaması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Son illərdə yataqlar blokundan hasilatın kəskin azalması baş verməkdədir. Energetika Nazirliyinin məlumatına əsasən, 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında ölkədə ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,2 faiz az - 7,3 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Neft hasilatının 4,2 milyon tonu "Azəri-Çıraq-Günəşli"nin (azalma 10,6 faiz), 1,1 milyon tonu (kondensat) "Şahdəniz" in (dəyişməyib), 0,14 milyon tonu (kondensat) "Abşeron" yatağının payına düşüb. SOCAR üzrə neft (kondensatla birlikdə) hasilatı 1,9 milyon ton təşkil edib (dəyişməyib).

Hesabat dövründə 6 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub (azalma 6,25 faiz). Bunun 5,2 milyon tonu konsorsiumun (azalma 10,3 faiz), 0,8 milyon tonu isə SOCAR-ın payına düşüb (artım 39 faiz).

Xatırladaq ki, 2023-cü ilin birinci rübündə Azərbaycanda 7,7 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib (azalma 7,2 faiz). Həmçinin neft hasilatının 4,7 milyon tonu "Azəri-Çıraq-Günəşli"nin (azalma 11,3 faiz), 1,1 milyon tonu (kondensat) "Şahdəniz" in (2022-ci il yanvar-mart aylarının səviyyəsində) payı-

na düşüb. SOCAR üzrə neft (kondensatla birlikdə) hasilatı 1,9 milyon ton (bütün neft hasilatının 24,7 faizi, 2022-ci ilin yanvar-mart aylarının səviyyəsində) təşkil edib.

Hesabat dövründə 6,4 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub (azalma 4,5 faiz). Bunun 5,8 milyon tonu konsorsiumun, 576 min tonu isə SOCAR-ın payına düşür.

Hökumət hasilatın azalma tempini yavaşlatmaq üçün AÇG-dəki tərəfdaşlarla müzakirələr aparırdı. Prezident İlham Əliyev ötən ilin sonlarında bu müzakirələr barədə danışaraq, hasilatın azalmasının qarşısının alınması üçün addımlar atılacağını bildirmişdi.

Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabanın "Yeni Müsavat"a dediynə görə, ACE platformasından hasilatın başlanması elə bu ildən gündəlik hasilatın 24 min barel artması demək olacaq: "Bu o deməkdir ki, əgər indiyədək gündəlik hasilat ildə 35-40 min barel azalırdısa, indi bu azalma tempi ciddi şəkildə aşağı düşəcək. İkinci tərəfdən, platformadan gündəlik hasilat layihə gücündə 100 min barel nəzərdə tutulub. Yeni quyular qazıldıqca hasilat artacaq və 2026-cı ildə layihə gücünə - yeni gündəlik 100 min barelə çatacaq. Bu, ildə 5 milyon ton deməkdir. ACE platformasından hasilatın başlanması ən azı 2030-cu ilədək hasilatın sabit qalmasını təmin edəcək. AÇG-də ildə 18 milyon ton

civarında neft hasil olunurdu. Bu həcm ildə 1 milyon ton azalırdı, indi bu azalmanın qarşısı xeyli azalacaq".

Ekspert ACE platformasının 6 milyard dollar başa gəlməsi ilə bağlı aparılan müzakirələrə toxunaraq onun ən müasir texnologiyalar əsasında yaradıldığını deyir: "Deyirlər ki, çəkilən xərclər özünü doğruldacaqmı? Əvvəla, deyim ki, dünyada ilk platformadır ki, kənarından idarəetmə sistemində məhəlikdir. Platformanın özü 4 milyard dollara başa gəlib, qalan vəsait quyuların qazılmasına sərf olunacaq. Müasir texnologiyalar əsasında qurulduğuna görə əməliyyat xərcləri az olacaq. Çəkilən xərclər özünü doğruldacaqmı? Bəli, doğruldacaq, hətta qat-qat yüksək gəlir gətirəcək. Bp-nin açıqlamasına baxsaq, platformadan 300 milyon barel neft hasil olunacaq. Bu, neftin orta qiymətini 50 dollardan götürsək, 15 milyard dollar gəlir deməkdir. Yeni 6 milyard dollar xərc çəkib 15 milyard dollar götürmək heç də səmərəsiz biznes hesab oluna bilməz".

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, bu ilin ilk rübündə Azərbaycanın neft-qaz sektorunda 0,2 faiz artım qeydə alınıb. **İqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun** sözlərinə görə, artımın strukturuna diqqət yetirəndə belli olur ki, bu, neft sektorundakı stabilizmə deyil, qaz hasilatının artması hesabına mümkün

BŞİH Milli Şuranın mitinqinə icazə vermədi

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) Milli Şuranın aprelin 21-də mitinq keçirməklə bağlı müraciətinə cavab verib.

APA-nın xəbərinə görə, meriya mitinqin keçirilməsini məqbul saymayıb.

Qeyd edilib ki, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, M. Seyidov küçəsi, 3155-ci ünvanda yerləşən Yasamal İdman-Sağlamlıq Kompleksinin stadionunda təmir işləri həyata keçirilir. Eyni zamanda metronun "28 May" və "Nəriman Nərimanov" stansiyalarının qarşısındakı ərazilər əhalinin daha sıx hərəkət etdiyi metro çıxışları olduğu, nəqliyyatın intensiv hərəkət etdiyi hissələrdə yerləşdiyindən həmin məkanlarda toplantıların keçirilməsi tıxacların yaranmasına və vətəndaşların sərbəst hərəkət hüququnun pozulmasına səbəb olacaq.

BŞİH göstərilənləri, həmçinin "Sərbəst toplaşmaq azadlığı haqqında" Qanunun 7-ci maddəsini nəzərə alaraq 21 aprel 2024-cü il tarixində planlaşdırılan mitinqin keçirilməsini məqsəduyğun hesab etməyib.

olub: "Belə ki, əmtəəlik neft

hasilatı 6,0 faiz azalıb, əmtəəlik qaz hasilatı isə 5,4 faiz artıb. Bu isə o deməkdir ki, neft sektorunda istehsalın stabilizməsi ilə bağlı söyləyərgəməm hasilatda azalma davam edib. Təbii ki, burada müsbət məqam təbii qaz hasilatındakı artımlarla bağlıdır. Belə ki, daha çox qaz hasilatı, daha çox ixrac deməkdir. Bu fiskal və strateji baxımdan əhəmiyyətli məqamdır".

Millət vəkili bildirir ki, ilk rübdə istehsal olunan sənaye məhsulunun 64,5 faizi mədənçixarma sektorunun payına düşüb: "Yeni sənayedə yaranan hər 100 manatlıq dəyərin 65 manata yaxınını məhz neft və qaz sektoru formalaşdırır. Bu fakt enerji sektorunun inkişafı ilə bağlı islahatların daha da dərinləşməsinə prioritetləşdirir. Yeni mərhələdə ÜDM artımı qeyri-enerji sektorundakı dəyişikliklərdən birbaşa asılı olacaq.

Digər tərəfdən, neft sektorunda yaranan dəyərə hasilatla yanaşı "qara qızılın" qiyməti birbaşa təsir göstərir. Bu da bu sektorda hasilatın tam stabilizməsinə daha da aktuallaşdırır. Dünya neft bazarı ilə əlaqənin minimumlaşdırılması üçün isə sənayedə qeyri neft-qaz sektorunun payının daha da artırılması vacibdir".

Onu da qeyd edək ki, cari ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycanın neft-qaz sektoruna 1 milyard 351 milyon manat həcmində vəsait yönəldilib. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2023-cü ilin müvafiq dövrü-

nün göstəricisi ilə müqayisədə neft-qaz sektoruna yönəldilən investisiyaların həcmi 2,7 faiz artıb.

Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən, ilk 3 ayda Azərbaycan 17 ölkəyə 3 490 147,94 min dollarlıq 5 600 505,94 ton neft ixrac edib.

Ölkələr arasında ilk yerdə, həmişə olduğu kimi, İtaliya gəlir. Cari ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan İtaliyaya 1 233 891,32 min ABŞ dolları dəyərində 1 930 858,25 ton neft ixrac edib. Azərbaycanın ümumi neft ixracında ikinci yerdə İsrail qərarlaşıb. Hesabat dövründə bu ölkəyə 621 083,92 min dollar dəyərində 1 021 917,3 ton neft ixrac edilib. Azərbaycanın neft ixracı üzrə siyahıda üçüncü yeri Hindistan tutur. Cari ilin yanvar-mart aylarında bu ölkəyə 454 380,81 min dollar 712 883,74 ton neft ixrac edilib.

Neft hasilatı və ixracının azalması Dövlət Neft Fondunun gəlirlərinə ciddi təsir göstərəcək. Belə ki, bu ilin ilk rübündə dünya bazarında neft qiymətləri yüksək olsa da, Fondun AÇG-dən gəlirində ciddi azalma var. Fondun məlumatına əsasən bu ilin yanvar-mart aylarında - (01.01.2024 - 01.04.2024 tarixinə) qurumun "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlar blokundan əldə etdiyi gəlirləri 1 milyard 447,8 milyon ABŞ dolları təşkil edib ki, bu da illik müqayisədə 29,2 faiz azdır.

2023-cü ilin eyni dövründə sözügedən göstərici 2 milyard 44 milyon ABŞ dolları səviyyəsində olmuşdu.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Laçın aeroportunun nəzarət sistemi ilə təchizinə dair müqavilə imzalandı

Frankfurt-Maynda keçirilən nüfuzlu "Passenger Terminal Expo-2024" konfransında "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin (AZAL) "Azəraeronaviqasiya" Hava Hərəkəti İdarəsinin (AZANS) direktoru Fərhan Quliyev və "DFS Aviation Services" şirkətinin icraçı direktoru Andreas Petç əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair müqavilə imzalayıblar.

AZAL-dan "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, "DFS Group" şirkətinin bir hissəsi olan "DFS Aviation Services" Almaniyanın aeronaviqasiya xidmətləri təminatçısı və bu sahə üzrə dünya liderlərindən biridir.

Sözgedən müqavilə Laçın Beynəlxalq Hava Limanının qabaqcıl "Phoenix" hava hərəkətinə nəzarət sistemi ilə təchiz edilməsini əhatə edir. Bu addım AZAL-ın davamlı inkişafa və göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə töhfə verdiyini göstərir.

Səmərəliliyi və etibarlılığı ilə tanınan "Phoenix" sistemi Azərbaycanın hava limanlarında, o cümlədən Füzuli və Zəngilan aeroportlarında AZANS-ın altı hava hərəkətinin idarəedilməsi qüvvəsində uğurla fəaliyyət göstərir. Bundan əlavə, sistem "Azəraeronaviqasiya" Hava Hərəkəti İdarəsinin Hava Hərəkətinin İdarəedilməsi Baş Mərkəzi üçün ehtiyat sistem kimi istifadə olunur.

Uğurlu əməkdaşlıq çərçivəsində AZANS və "DFS Aviation Services" müxtəlif təşəbbüslər üzərində işləyir. Qeyd edək ki, AZANS və Milli Aviasiya Akademiyası Azərbaycanda aviadispetçerlərin hazırlığı üzrə vahid mərkəzin yaradılması layihəsini həyata keçirir. Bu mərkəz "DFS Aviation Services" şirkətinin təlim materialları və standartları ilə təchiz olunacaq.

Hadı Rəcəbli Yasamalda dəfn olundu

Sabiq deputat Hadı Rəcəbli aprelin 17-də şəhər saatlarında 76 yaşında dünyasını dəyişib.

"Təzəpir" məscidində keçirilən vida mərasimində Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, Şeyxülislam Alahşükür Paşazadə, ombudsman Səbinə Əliyeva, baş nazirin müavini Əli Əhmədov, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova, AMEA-nın prezidenti İsa Həbibbəyli, sabiq və indiki millət vəkili, mərhumun ailə üzvləri və yaxınları iştirak edib.

Daha sonra Hadı Rəcəblinin cənazəsi dəfn olunmaq üçün Yasamal qəbiristanlığına aparılıb.

Allah rəhmət eləsin.

Bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı yeni qanun artıq təsdiqləndi.

Qanunun tələblərindən biri də budur ki, Azərbaycanda əhalisinin sayı 3 min nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000 vahiddən az olan bələdiyyələr bir-

maqla həmin bələdiyyənin digər bələdiyyə ilə birləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edəcək. Yaranan bələdiyyənin adı birləşən bələdiyyələr arasında əhalisinin sayı ən çox olan bələdiyyə-

hiddən az olan bələdiyyələrə yaxın ərazilərdə yerləşən böyük şəhər və yaxud qəsəbə bələdiyyələrinə birləşdirilməsi baş verəcək. Bu proses özlüyündə bələdiyyələrin maddi imkanlarının genişlənməsinə və deməli, yerlərdə problemlərin ope-

nin formalaşması üçün mövcud durum yetərli deyil. Belə olan halda bələdiyyələrin birləşdirilməsi, digər ərazilər hesabına inkişafa nail olmaq zərurətə çevrilir. Bu baxımdan birləşdirməni məqbul hesab edirik".

E.Əmirov hesab edir

Bələdiyyələr növbəti seçkidən sonra birləşəcək, yoxsa... - yeni qanunun tələbi

Fikrət Yusifov: "Kiçik bələdiyyələr adi problemlərin həllində belə çətinliklər çəkir"

Eldəniz Əmirov: "Bələdiyyələr üzrə yığımların göstəricisi də artıb"

lənəcək.

Bu, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında" Qanuna dəyişikliyə əksini tapıb.

Qanuna əsasən, ölkə üzrə sonuncu bələdiyyə seçkilərinin keçirildiyi ildən sonrakı 4 ilin son 2 ilində əhalisinin sayı 3000 nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000 vahiddən az olan bələdiyyələr onlarda yaranan sosial-iqtisadi vəziyyət, tarixi və digər yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla Milli Məclisin qərarı ilə digər bələdiyyələrə birləşdiriləcək.

Birləşmə və ayrılma nəticəsində əhalisinin sayı 3000 nəfərdən və (və ya) ev təsərrüfatlarının sayı 1000 vahiddən az olan bələdiyyələrin yaradılmasına onlarda yaranan sosial-iqtisadi vəziyyət, tarixi və digər yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla yol verəcək.

Yuxarıda nəzərdə tutulan halda bələdiyyələrin birləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçiriləcək:

- Birləşən hər bir bələdiyyə birləşmə ilə bağlı rəyini baxılmaq üçün Milli Məclisə təqdim edəcək;

- Milli Məclis əhalisinin sayı 3000 nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000 vahiddən az olan bələdiyyədə yaranan sosial-iqtisadi vəziyyət, tarixi və digər yerli xüsusiyyətlər nəzərə alın-

maqla həmin bələdiyyənin digər bələdiyyə ilə birləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə müvafiq surətdə qərar qəbul edəcək.

Bu yenilik hansı müsbət nəticələrə səbəb olacaq? Birləşmə zamanı hansı meyarlar əsas götürüləcək?

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadi elmlər doktoru, professor Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda bələdiyyə institutunun müasir tələblərə cavab verən səviyyədə yenidən qurulması ilə bağlı suallar artıq bir neçə illər idi ki, gündəmdən düşmürdü: "Əslində bu sualları bələdiyyələrin fəaliyyətində mövcud olan problemlər yaradırdı. Məsələn, ərazi idarəçiliyi bələdiyyə tərəfindən həyata keçirilən bir yaşayış məntəqəsində bələdiyyə orqanı elementar problemləri həll edə bilmədikdə bu, insanların narazılığına səbəb olur və onlar haqlı olaraq bələdiyyələrin fəaliyyətini tənqid edir və ya onun lüzumsuz bir qurum olduğunu iddia edirlər. Yeni qanun bu problemlərin həllinə yol açır. İnkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə bizdə bələdiyyələrin sayı orta hesabla üç dəfəyə qədər çoxdur. Elə bu səbəbdən də kiçik bələdiyyələr nəzarət etdikləri ərazilərdə adi problemlərin həllində belə çətinlik çəkir. Hazırda ölkədə 1605 bələdiyyə var. Yeni qanuna görə, əhalisinin sayı 3000 nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000 va-

rativ həllinə yol açacaq".

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov isə "Yeni Müsavat"a mövzunu belə şərh etdi: "Bələdiyyələrin fəaliyyətinin stimullaşdırılması və optimallaşdırılması üçün müəyyən istiqamətdə islahatların aparılmasına ehtiyac var idi. Bununla bağlı son bir ildə sürətlə aparılan işlər müşahidə edilməkdədir. O cümlədən Azərbaycan bələdiyyələrinin milli assosiasiyaların fəaliyyətinin nəticəsi olaraq son dövrlərdə bələdiyyələr üzrə yığımların göstəricisi də artıb. Hesab edirik ki, bütün hallarda bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə əlaqədar aktivlik yaxşı haldır. Ümid edirik ki, proses müsbət istiqamətdə davam edəcək. Bundan başqa, hər hansı formada bələdiyyələrə nəzarət mexanizminin, ələlxüsus, yerli sakinlərə olan münasibətdə nəzarətin daha da gücləndirilməsinə ehtiyac var. Dəfələrlə şikayət xarakterli müraciətlər qeydə alınıb. Bələdiyyələr göstərilməyən xidmətlərə görə vətəndaşlardan qarşılıqlı tələb edirlər. Düşünürəm ki, müstəsna hal kimi qəbul edilərsə də, bələdiyyələrə daxil olan ərazilərdə yaşayan insanlara münasibəti və bələdiyyələrin fəaliyyətini mütləq şəkildə nəzarətdə saxlayacaq mexanizmin yaradılmasına ehtiyac var".

Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

Aprelin 16-da axşam saatlarında Musavat.com saytına Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiyanın sülhməramlı kontingentinin Azərbaycanı tərk etməsi haqda məlumat və videogörüntülər daxil oldu.

Bu barədə Musavat.com-a mötəbər qaynaqlardan məlumat verilmişdi. Məlumatda deyilirdi ki, Rusiya kontingentinin Azərbaycanı (Qarabağı) birdəfəlik və tam olaraq tərk etməsi prosesinə start verilib. Sitat: "Artıq Kəlbəcərin Xudavəng monastırındakı post Azərbaycan polisində təhvil verilib. Xocalıdakı baza da boşaldılır. Tarixi və böyük prosesin bir neçə günə tam yekunlaşması gözlənilir.

Bununla da Azərbaycan Qarabağ və bütün torpaqları üzərində tam suveren nəzarətini bərpa etmiş durumdadır".

Videogörüntüdən aydın olurdu ki, sülhməramlı kontingentin bir hissəsinin Qarabağ istiqamətindən çıxaraq Azərbaycanı tərk etməsi zamanı Tərtər və Bərdə rayonlarında çəkilib.

Martın 17-də Kreml Rusiya sülhməramlı kontingentinin Azərbaycanın Qarabağdan bölgəsindən çıxarılmasını təsdiqlədi.

Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib ki, proses başlayıb.

Daha sonra məsələyə dair Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şö-

Sülhməramlılar Qarabağı vaxtından əvvəl tərk etdi - ilin hadisəsi

Azərbaycanın bədxahları "mat" durumunda; Prezidentin həyata keçirdiyi müstəqil, dövlətimizin, xalqımızın milli maraqlarına söykənən siyasətinin daha bir ciddi uğuru

bəsinin müdiri Hikmət Hacıyev daha geniş məlumat verdi. O, AZƏRTAC-ın sualını cavablandırarkən bildirib: "2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli bəyanata

əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti olaraq yerləşdirilmiş Rusiya Federasiyası sülhməramlılarının ölkəmizin ərazisindən vaxtından əvvəl çıxarılması barədə hər iki ölkənin

ali rəhbərliyi tərəfindən qərar qəbul edilib. Artıq proses başlayıb, Azərbaycan və Rusiya müdafiə nazirlikləri həmin qərarın icrası ilə bağlı müvafiq

tədbirləri həyata keçirirlər", - Prezidentin köməkçisi qeyd edib.

Rusiya sülhməramlı kontingentinin vaxtından əvvəl Azərbaycanı tərk etməsi ilin hadisəsi sayıla bilər. Bu, olduqca mühüm hadisədir və Azərbaycan dövlətinin qüdrətini, onun ali rəhbərliyinin nə qədər usta siyasətçi olmasını növbəti dəfə əks etdirir.

Cənab Prezidentin düşünlümsü siyasətinin nəticəsi olaraq 44 günlük müharibədə qazanılan Qarabağ Zəfəri, 2023-cü sentyabrında reallaşdırılan lokal antiterror tədbirləri ilə Qarabağda separatizmin kökünün kəsilməsi, ərazi bütövlüyümüzün tam təmin edilməsi, 2024-cü ilin aprelində isə Rusiya sülhməramlı kontingentinin Azərbaycanı tərk etməsi əsrə bərabər olaydır. Faktiki olaraq azı bir

əsrlik və həlli ötənlərdə mümkün görünən problem artıq mövcud deyil!

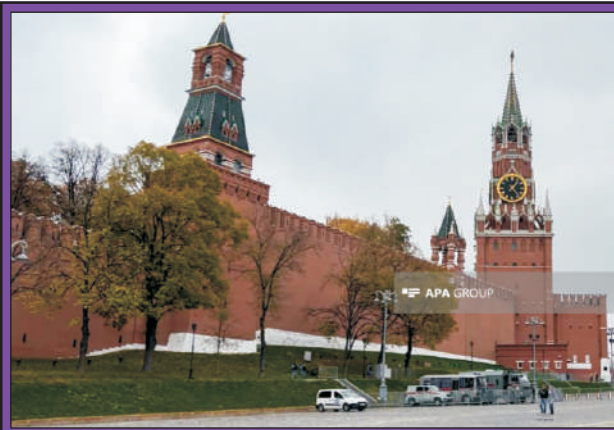
Beləliklə, Prezidentin "Nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, bunu mən bilirəm" fikri bir daha yada düşür...

Sülhməramlıların Azərbaycandan çıxması həm də onun göstəricisidir ki, aparılan uğurlu siyasət nəticəsində Bakı ilə Moskva arasında səmimi münasibətlər formalaşmış. Hələ bir müddət öncə Prezident çıxışında demişdi ki, Rusiya realıqları qəbul edir. O, bu kontekstdə Qərbi də adekvat davranmağa çağırırdı...

Yeri gəlmişkən, sülhməramlıların çıxarılması qərarı həm də xaricdə və daxildə olan bəzi dairələrin "rus ordusu Azərbaycandan heç zaman getməyəcək" kimi "proqnozlar"ın, iddiaların nə qədər əsassız, bunun üzərindən şou qurulanların nə qədər gerizəkəli olduğunu bir daha təsdiq etdi...

Heç şübhəsiz ki, bu gedişat Azərbaycanın bədxahlarına da sərt xəbərdarlıq oldu. Bir daha sübut olundu ki, Azərbaycan Prezidentinin həyata keçirdiyi müstəqil siyasət yalnız və yalnız dövlətimizin, xalqımızın milli maraqları çərçivəsindədir.

✎ **Elsad MƏMMƏDLİ,**
"Yeni Müsavat"

Kreml Putinin Türkiyə səfərinin yubanmasına aydınlıq gətirib

Rusiya və Türkiyə prezidentləri Vladimir Putin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın şəxsi görüşünün vaxtı hələ razılaşdırılmayıb, lakin liderlər telefonla tez-tez danışır.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

"Görüşün tarixi hələ razılaşdırılmayıb. Səbəb o idi ki, bizdə prezident seçkiləri var idi, indi inauqurasiyaya hazırlıq gedir. Ərdoğanın da sıx proqramı var. Buna görə də qrafikləri koordinasiya etmək bəzən çətin ola bilər. Amma bu o demək deyil ki, bizdə ən yüksək səviyyədə təmaslarda bir növ fasilə var. Prezidentlər bunu kifayət qədər tez-tez telefon danışığı ilə kompensasiya edirlər", - deyir Kreml sözçüsü vurğulayıb.

Peskov Putin və Ərdoğanın telefon danışığı zamanı adətən hansı mövzuları müzakirə etmələri barədə də danışdı: "Biz bu danışığın məzmunu barədə sizə mümkün qədər dolğun məlumat verməyə çalışırıq. Əlbəttə, söhbət əsasən ikitərəfli münasibətlərdən gedir. Biz iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirmişik, bir çox birgə layihələrimiz var. Ölkələrimizin ətrafındakı vəziyyət isə təəssüf ki, arzuolunan deyil, ona görə də bu, həmişə müzakirəyə səbəb olur".

"Məhz Azərbaycanın razılığı əsasında Fransanın 25 ilə yaxın müddətdə vasitəçilik roluna baxmayaraq, bu ölkənin 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra açıq-aşkar anti-Azərbaycan addımları hər kəsə məlumdur".

APA xəbər verir ki, bu barədə Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Fransanın səfirini məsləhətləşmələr üçün geri çağırmasına münasibət bildirərək deyib.

XİN: "Azərbaycan dəfələrlə Fransaya bildirib ki..."

O bildirib ki, Fransa tərəfinin Azərbaycanı birtərəfli hərəkətlərdə təqsirləndirməsinə baxmayaraq, ölkəmizin Fransaya qarşı addımları və verdiyi rəsmi bəyanatlar yalnız bu ölkənin destruktiv fəaliyyətinə cavab xarakterli olub.

"Ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyasına baxmayaraq, tərəfimizdən hər zaman dialoq qapıları açıq saxlanılıb. Fransa xüsusilə son 3 il yarım müddətdə atdığı addımları ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında suverenlik və ərazi bütövlüyü əsasında əlaqələrin normallaşdırılması səylərini ciddi şəkildə sual altına qoyub və vəziyyətin gərginləşməsinə rəvac verib.

Fransanın BMT Təhlükəsizlik Şurasında, Avropa İttifaqı, Frankofoniya kimi təşkilatlarda və digər beynəlxalq platformalarda dəfələrlə Azərbaycan əleyhinə sənəd layihələrinin təşəbbüskarı olması, bu ölkənin bitərəf vasitəçi iddialarının tamamilə əsassız olduğunu sübut edib.

Məhz Fransada hakimiyyətin nümayəndələrinin təşəbbüsü ilə Fransa parlamentində ölkəmizə qarşı çoxsaylı əsassız ittihamların, təhqir və təhdidlərin əks olunduğu, Azərbaycanın

ərazi bütövlüyü və suverenliyini sual altına qoyan və xələf gətirən, keçmiş qondarma rejimi tanıyan qərar və qətnələr qəbul edildiyini xatırlatmaq istədik", - XİN sözçüsü qeyd edib.

Ayxan Hacızadənin sözlərinə görə, bu müddət ərzində Fransa ərazisində mövcud olan Azərbaycanofob mühitin nəticəsi olaraq səfirliyimizə qarşı dəfələrlə hücumların edilməsi və səfirliyin binasına zərər yetirilməsi, nəhayət, ağlasığmaz addım kimi 19-cu əsr görkəmli Azərbaycan şa-

irəsi Xurşidbanu Natəvanın büstünə qarşı vandallıq aktlarının törədilməsi və hökumət tərəfindən bunun qarşısının alınması üçün tədbirlər görülməməsi Fransanın Azərbaycan əleyhinə kampaniyasının tərkib hissələridir.

"Eyni zamanda Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) sədrliyini və ev sahibliyini hədəf alan çağırışlar edən Fransanın Azərbaycanı birtərəfli addımlarda təqsirləndirməsi

tam əsassızdır.

Bununla yanaşı, Ermənistanın geniş şəkildə silahlanmasını həyata keçirən, bölgədə militarizmi təşviq edən Fransanın addımlarının sülhə xidmət etmədiyi gün kimi aydındır.

Azərbaycan tərəfi dəfələrlə Fransaya təhdid və təzyiq dili ilə danışmağın heç bir nəticə verməyəcəyini bildirib və öz milli maraqlarının qorunması üçün bütün zəruri tədbirlər görəcəyini bir daha bəyan edir", - Ayxan Hacızadə vurğulayıb.

İran dünyada terroru gizli şəkildə dəstəkləyən ölkələr sırasında olan ölkə kimi təqdim edilir. Bu onunla əsaslandırılır ki, Tehran açıq şəkildə terror törədməsinə zaman-zaman təşkil edir, terror təhdidlərini rəsmi şəxslər, deputatlar dilə gətirirlər.

Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyində 2023-cü ildə həyata keçirilən terror İranın bu kontekstdə ciddi "uğurlarından" biri hesab oluna bilər.

Hazırda İranla İsrail arasında müharibə vəziyyəti yaranıb, Tehranın dron hücumuna hansı cavabın nə zaman veriləcəyi üzərində müxtəlif fikirlər var.

Belə bir dövəmdə İsrailin xarici işlər naziri İsrail Katz 32 ölkəyə məktub yazıb, onları İranın raket proqramına sanksiya qoymağa çağırıb.

O, Tehranın həftəsonu İsrailə hücumundan sonra həmin ölkələri İranın raket proqramına qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə və İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunu (SEPAH) terror təşkilatı kimi tanımağa çağırıb.

Dünya SEPAH-ı terror təşkilatı

kimi tanısa... - İran seçim qarşısında

İsrail 32 dövləti Tehrana qarşı qaldırmaq istəyir; **politoloq**: "Bununla Qərbin planlarına uyğun hərəkət etməyə razılaşaçaqları ehtimalı yoxdur"

müş olacaq. Beləliklə, İran hazırda fəlakətin kənarındadır, seçim qarşısındadır. Ya iddialarından geri çəkilməli, Qərbin planlarına uyğun davranmalıdır, ya da bu ölkəni vuran qoya bilən hərbi proseslər başlayacaq. İran hansı yolu seçəcək?

Politoloq Anar Əliyev
 "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, İsrail xarici işlər nazirinin mü-

şünmək mümkün deyil. Nəzərə alsaq ki, Amerika seçkilərə hazırlaşır və Orta Şərqdə vəziyyətin gərginləşməsi İsrail-İran açıq müharibəsinin baş verəcəyi təhlükəsi demokratlar üçün ciddi səs itkiləri ilə yekunlaşa bilər. ABŞ anlayır ki, İranı qısa müddətdə işğal etmək mümkün olmayacaq və bu müharibə uzunmüddətli müharibəyə

dədir. İran rəhbərliyi artıq anlayır ki, İsrailin, xüsusilə koalisiya gücləri qarşısında imkanları məhduddur. Bundan sonra İsrailə İran arasında bəyanatlar səviyyəsində hədə-qorxular davam edəcək. İsrail İranın proksi qruplarına qarşı kiçik həcmli əməliyyatları olacaq".

Politoloq Yusif Bağırzadə bildirdi ki, SEPAH-ın terror

Azərbaycan və Albaniya arasında viza rejimi ləğv edilir

Azərbaycan və Albaniya arasında viza rejimi ləğv edilir. APA-nın xəbərinə görə, bu barədə qanun layihəsi aprelin 17-də Milli Məclisin Beynəlxalq Münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin onlayn iclasında müzakirəyə çıxarılıb.

Müzakirələrdən sonra "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Albaniya Respublikası Nazirlər Şurası arasında ümumvətəndaş pasportlara malik şəxslər üçün viza tələbinin qarşılıqlı aradan qaldırılması haqqında Saziş" in təsdiq edilməsi barədə" qanun layihəsi parlamentin plenar iclasına tövsiyə edilib.

nın xarici işlər naziri Analena Berbok da bildirmişdi ki, Almaniya və Al bu məsələni nəzərdən keçirir.

Təbii ki, daha çox ölkənin SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanıması İsrailin əlini möhkəmləndirə bilər. Amma bu, İranın vurulmasını legitimləşdirmək üçün əsas deyil. Ümumiyyətlə, İsrailin İranı vurmaq üçün nəyi isə legitimləşdirməyə ehtiyacı yoxdur. Ortada HƏMAS-ın İran tərəfindən maliyyələşdirildiyi və silahlandırıldığı, eləcə də İran ərazisindən İsrailə dron və raketlərin İranın cavab zərbələri endirməsi üçün kifayət edir.

Sadəcə, İsrail ayrı-ayrı dövlətlər tərəfindən bu cür qərarların qəbulu ilə İranla qarşı cəbhəni genişləndirməyə və öz imkanlarını artırmağa cəhdlər edir. Ayrı-ayrı sahələrdə tətbiq ediləcək sanksiyalarla yanaşı İranda əsas söz sahibi olan bir strukturu da terror təşkilatı kimi tanımaq informasiya müharibəsi və beynəlxalq ictimai dəstək baxımından önəmli ola bilər".

İranın sanksiyalara və ya SEPAH-la bağlı olacaq qərara münasibətinə gəldikdə isə politoloq hesab edir ki, rəsmi Tehranın bununla Qərbin planlarına uyğun hərəkət etməyə razıla-

şacağı ehtimalı yoxdur: "Birincisi ona görə ki, İran onsuz da uzun müddətdir ki, sanksiyalar altında yaşamağa öyrənib. Elə keçən il Rusiyaya pilotsuz uçuş aparatları, kamikadze dronları, raket sistemləri tədarük etdiyi üçün ABŞ və Avropa İttifaqı tərəfindən sayca beşinci sanksiyalar paketi ilə üzvləşib və həmin sanksiyalar da əslində elə İran müdafiə sənayesi məhsullarının və neft ixracının hədəfə alınmasıdır. Amma dəyişən bir şey olmadı.

İkinci bir tərəfdən isə SEPAH İranın bütün ərazilərinə nəzarəti həyata keçirən bir strukturdur. Təşkilatın İran ərazisində 16 qərgahı və şurası fəaliyyət göstərir. Onlar da öz növbəsində inzibati bölgələrə, baza və postlara bölünür. Bu isə SEPAH-ın bütün prosesləri ələ almasına kömək edir. Bundan başqa, SEPAH-ın milyonlarla üzvü olan casus şəbəkəsi də ona bu işdə yardımçı olur. SEPAH həmçinin İran qoşunlarını da tam nəzarəti altında saxlayır. Yeni başqa sözlə, SEPAH-ın terror təşkilatı elan olunması İran hakimiyyətində əksinə, Qərbə qarşı daha böyük nifrət yaradacaq ki, bu da Qərbin planlarına uyğun davranmağı imkansız edir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 "Yeni Müsavat"

Nazir "İrana qarşı siyasi hücumu rəhbərlik etdiyini" də diqqətə çatdırıb.

Əgər 32 ölkə - dünyanın aparıcı dövlətləri SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanıyarsa, bu, İranın vurulmasını legitimləşdirməyə əsas yaratmış olacaq. Həmçinin uranın zənginləşdirilməsi prosesindən çəkilməyən Tehranın vurulması üçün illərdir fərsət gözənilir. SEPAH terrorçu təşkilat elan olunarsa, təbii ki, bunun ardınca İranın legitim hədəf kimi bombalanması məsələsi aktuallaşacaq.

Düzdür, İranın geniş miqyasda bombalanması bütövlükdə region üçün ağır fəsadlar verə bilər, ancaq təbii ki, İranla bağlı bu planların gerçəkləşdirilməsi gec-tez baş verəcək. Terrorçu dövlət elan edildikdən sonra isə İran olduqca ağır bir duruma düş-

raciet etdiyi dövlətlər arasında SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanımaqla bağlı ciddi fikir ayrılığı var. İndiki şəraitdə heç bir dövlət İranla qarşı bu qədər sərt mövqe sərgiləmək istəmir. İranla qarşı bu qədər sərt addım atmaq həm də İsrailin maraqlarına xidmət etmək olar ki, dövlətlər bu gün İsrailə dəstək vermək naminə buna getmək istəyində deyil: "Bunu biz hətta İsrailin anti-İran siyasətinə dəstək nümayiş etdirən ABŞ-ın mövqeyində də gördük. Düzdür, ABŞ İranla qarşı əlavə sanksiyaların qəbul ediləcəyini, xüsusilə raket və nüvə proqramları ilə bağlı məsələlərin sanksiyaların təsiri altına düşəcəyini bəyan edib. Amma ABŞ-ın daha irəli gedərək SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanımaq kimi sərt addım atacağını indiki halda dü-

şünmək mümkün deyil. Nəzərə alsaq ki, Amerika seçkilərə hazırlaşır və Orta Şərqdə vəziyyətin gərginləşməsi İsrail-İran açıq müharibəsinin baş verəcəyi təhlükəsi demokratlar üçün ciddi səs itkiləri ilə yekunlaşa bilər. ABŞ anlayır ki, İranı qısa müddətdə işğal etmək mümkün olmayacaq və bu müharibə uzunmüddətli müharibəyə

təşkilatı kimi tanınması ilə bağlı çağırışlar yeni çağırışlar deyil. İndiyə qədər də belə çağırışlar olub və nəticə etibarilə İsrailə yanaşı ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı, Bəhreyn, Kanada kimi ölkələr SEPAH-ı terror təşkilatı kimi tanıdığını bəyan edib və öz siyahılarında İnqilab Keşikçiləri Korpusunu terror təşkilatları siyahısına daxil ediblər. Daha əvvəllər isə SEPAH-ın yalnız Əl-Qüds adlanan xüsusi bölməsi terror təşkilatı kimi tanınırdı.

İndi İsrailin müraciətinədən sonra İran İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunu terrorçu kimi tanıyan ölkələrin sayı yenə də arta bilər: "Belə ki, SEPAH-ın Almaniya və ümumilikdə Avropa İttifaqının terror təşkilatları siyahısına salınması mümkündür. Elə bu yaxınlarda Almaniya-

AXCP sədri Əli Kərimlinin və onun qeyri-legitim Milli Şurasının Azərbaycan dövləti üçün ən həssas vaxtda təxribatlara başlamaq cəhdləri əslində çox da təəccüb doğurmur. Çünki Əli Kərimlinin xisləti zəfər budur. O, fərdi maraqları, şəxsi ambisiyaları üçün bütün milli-mənəvi dəyərləri ayaqlamağa hər an hazır olduğunu son 25 ildə dəfələrlə nümayiş etdirib.

Lideri, mərhum prezident Əbülfəz Elçibəyin səhhətinin ən ağır vaxtlarında onun haqqında ən iyrenc yazıları yazdıran, yaxın dostlarının, silahdaşlarının, hətta yaxın qohumlarının həbsi, faciəsi üzərindən özünə "gün ağlayan", qrantlar alıb kef edən adamda hansısa dövlətçi, milli şüur, təfəkkür olması mümkün deyil. İnsanın şəxsi keyfiyyətləri nədirsə, siyasi mahiyyəti də məhz o olur.

Azərbaycan COP29 kimi mötəbər tədbirə hazırlaşır. Belə bir ərəfədə Qərbin anti-Azərbaycan qüvvələri dövlətimizə qarşı hərəkətləniblər. Eyni zamanda Avropa İttifaqı-ABŞ-İrəvan müttəfiqliyinin məqsədi məhz Azərbaycana təzyiqlər göstərməyə hesablanıb. Digər tərəfdən isə İranın hər an müharibəyə cəlb olunması gözlənilir ki, bunun da bütün regiona təsirləri olacaq, kimlərsə Bakıya qarşı təxribatlar da törətməyə çalışacaq. Ölkəmiz üçün kifayət qədər həssas bir dönmədir. Belə bir vaxtda Əli Kərimli yenə də ənənəvi mahiyyətinə sadıqdır: Bununla əslində Qərbin əsas əlaltısı funksiyasını üzərinə götürməyə, ölkəmizə qarşı məkrli planlar üçün ayrılacaq pullara sahiblənməyə çalışır. Yeni radikallar arasında bu qrantlara əl atanlar çoxdur, Əli Kərimli qabağa düşmək istəyir. Ancaq maraqlıdır ki, Qərbi mitinqlə aldatmaq üçün onun ətrafında heç bir real kütlə yoxdur. Yalnız 15-20 siyasi grantıyeyən dəstəsi ilə mitinq görüntüsü yaratmağa cəhd edə bilər. Bununla onlar Qərbi aldadıb pul ala biləcəkmik? Qərb bu qədər sadələşdirdi?

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev kifayət qədər sərt danışdı: "Əli Kərimli xəyanətdən yoxdur, milli təəssübkeşliyin nə olduğunu anlamayan, bitmiş, qurtarmış, xərcələnmiş adamdır. Ona görə çırpınır, hər mövsüm yeni saxtakarlıqlarla, imitasiyalarla, bəsit tamaşalarla, sərşəm açıqlamalarla gündəmə gəlmək istəyir. "Mən də varam" kompleksinə girir, kimlərinse əlində oyuncaq olmağı özünə reva bilir. AXCP sədri avantürizmin elə bir mərhələsindədir ki, oradan geri dönüş yoxdur. Çünki quyunun tam dibinə qədər yuvarlanıb, öz reputasiyasını plintusdan da aşağı səviyyəyə endirib, 5-10 qaragüruhçunun ümidinə qalıb. Bir adam ki, hansısa ölkənin xüsusi xidmət orqanının əlində, ovcunda, cibində, sərencamında ola, Şuşanın işğaldan azad edilməsinə sevinməyə, bir adam ki, Mark Şvabeni öz saytında reklam edə... Bir adam ki, Cəmil Həsəni kimi səbatsız, urvatsızsı özünə "fəxri sədr" seçə, bir adam ki, Kardaşyanın mənəvi irsindən bəhrələnmə, hər əməli ilə ona oxşamağa çalışsa, beləsindən nə gözləmək olar? Kərimli belli dairələrdən

Kərimli olmayan elektoratu ilə Qərbi aldadıla biləcəkmik - sərt reaksiyalar

"Xalqımız Qərbə məkrli niyyətini ölkəmizdə reallaşdırmasına heç vaxt imkan verməyəcək"

yönləndirilir. O, əmr quludur. Onun yeganə məqsədi növbəti təxribatlara yol açmaq, aranı qatmaq, səs-küy yaratmaq, hansısa formada "ağa"larına xidmət göstərməkdir. Və ağalarının da kim olması hər kəsə gün kimi aydındır. Bu, şüurlu insanın atacağı, ata biləcəyi, atmalı olduğu addımlar deyil. Ancaq beysiz adam belə şeyləri, belə rüsvayçılığı gözə ala bilər.

Təbii ki, növbəti mitinq şousu da hər zaman olduğu kimi yenə fiaskoya uğrayacaq. Çünki bu bədnamların ətrafında kimse yoxdur. Xalq nifrət edir onlara. Radikallar Azərbaycan siyasətində qəbul olunmur. Belələrinin qatırı çoxdan gedib".

"Xarici fondlar musiqini sifariş edirlər, radikal müxalifət isə aldığı pula görə musiqini ifa etməyə çalışır. Bu baxımdan radikalların 21 aprel tarixli mitinq açıqlaması da onların sifarişçilərinin növbəti məkrli planının tərkib hissəsidir. Planlaşdırılan mitinq ölkəmizdə yaranmış siyasi sabitliyi pozmağa və xalqı hakimiyyətə qarşı çıxarmağa hesablanıb. Bu gün radikalıqla məşğul olanlara təklif olunmuş siyasi dialoqdan imtina edilməsi də onların ağalarının tələbidir. Çünki onlar üçün siyasi dialoq və sivil yolla siyasi mübarizə yox, radikalıqlıq və cəmiyyətin parçalanması maraqlıdır. Bu baxımdan radikalların cəmiyyətə müraciət etməyə və siyasətdə mövcudluğuna dair mənəvi haqqı yoxdur".

Bu fikirləri isə **deputat Azər Badamov** bildirib.

O qeyd edib ki, dünyada baş verən prosesləri görə-görə xalqı meydanlara çağırmaqla ölkədəki sabitliyi pozmağa cəhd edilməsi xainlik və düşmənçilikdir: "Xal-

qımız çox müdrikdir və dünyada baş verən prosesləri yaxşı dəyərləndirə bilir. Belə ki, Qərbin məkrli planlarının reallaşdırılmasına nail olunmuş ölkələrdəki xalqların həyatlarının necə məhv olduğunu da görürük. Təbii ki, xalqımız ölkəmizdə qazanılmış uğurları yüksək dəyərləndirir və aparılan müstəqil siyasəti dəstəkləyir. Bu baxımdan radikal müxalifətin çağırışlarına qoşulanlar da olmayaacaq. Onlar müxtəlif hesabatlarda Azərbaycana qarşı qərəzli açıqlamalar verirlər, ölkə daxilində təmin olunmuş sabitliyi pozmağa çalışırlar və öz müstəqil siyasətini yürüdən ölkəmizi özlərinin əlaltısına çevirmək istəyirlər. Təbii ki, xalqımız Qərbə bu məkrli niyyətini ölkəmizdə reallaşdırmasına heç vaxt imkan verməyəcək".

Deputat Hikmət Babaoğlu isə bunları deyib: "Hazırda dünyada baş verən ziddiyyətlər kontekstində bəzi imperialist xalqlar öz maraqlarını milli dövlətlər üzərində qurmağa çalışırlar. Milli dövlətlərin müstəqil siyasətinin üzərində təzyiq qurmaqla bu ölkələri özlərinə istismar poliqonlarına çevirməyə cəhd görürlər. İmperialistlər bunun üçün bir tərəfdən Azərbaycana qarşı Ermənistanı gücləndirməyə çalışır, digər tərəfdən isə Azərbaycanda olan daxili sabitliyi pozmağa cəhd edirlər. Düşmənlərimiz yaxşı bilirlər ki, əldə etdiyimiz tarixi qələbənin əsasında Azərbaycan xalqının həmrəyliyi, vahid məqsəd uğrunda birləşməsi və xalq-iqtidar birliyi dayanır. Ona görə bu gün birlik və bərabərliyimizi pozmaq üçün ölkə daxilində fəaliyyət göstərən radikal müxalifət qruplarına xaricdən direktivlər gəlir. Ermənistan və Avropa İttifaqının sinxron münasibətləri kontekstində Azərbaycana qarşı

edilən təzyiqə paralel olaraq, daxilə də mitinqlər təyin etməklə Azərbaycana, rəsmi Bakıya təzyiq edərək Ermənistanın lehinə münbit şərait yaratmağa, mümkün sülh razılaşmasında Ermənistanın maraqlarını təmin etməyə cəhd görürlər. Təəssüf ki, xarici qüvvələrin əlində alətə çevrilən radikal müxalifət imperiализmin bu sifarişini insan hüquqları, demokratiya kimi universal dəyərlərlə əlaqələndirərək, həm də ictimai rəyi manipulyasiya edirlər. Şübhəsiz ki, Azərbaycan xalqı bunun fərqləndirir. Azərbaycan xalqı əldə etdiyi qələbəni qorumaq əzmindədir. Əminik ki, radikal müxalifətin önümüzdəki günlərdə təyin etdiyi mitinqlər baş tutmayacaq və bu, Azərbaycan xalqının etirazı ilə qarşılanacaq. Nəticə etibarilə isə bu qələbə Azərbaycan xalqının övladlarının qanı, canı hesabına başa gəlib. Xalqımız icazə verməz ki, əldə etdiyimiz bu tarixi zəfəri kimlərsə Azərbaycandan oğurlasın".

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, bütün dövrlərin məğlubu Əli Kərimlinin kumiri Nikol Paşinyanın Brüsselə səfəri ərəfəsində Qərbdən gələn zəng və mesajlarla, açıq və qapalı təlimatlarla "beşinci kolon"un klassik nümayəndələrinin də hərəkətlə gələcəyi gözlənilən idi: "Yeni qrant layihələri açıqlanıb. Bu o deməkdir ki, təkə Nikol üçün yox, həm də onun Azərbaycandakı pərəstişkarları üçün də "fit" çalınıb, əmək göstərilib. Kərimli və ətrafının uzun illərdən bəri "kölgəsinə sığındığı" NED-in (National Endowment for Democracy - Milli Demokratiya Fondu) Direktorlar Şurasının sonuncu iclası martın 22-də keçirilib və sözügedən casus şə-

bəkəsi əlaqələndiricisinin azərbaycanlı "tərəfdaşları"nın "layihə"lərinə ayrılacağı vəsaitlərin miqyası da müəyyənləşib. Beləliklə, 2016-cı ildən üzü bəri adları açıqlanmayan, hüquqi statusları və hansı sahələr üzrə ixtisaslaşmaları bəli olmayan (azərbaycanlı) subyektlərə, yaxud transsubyektlərə 1,5 milyon ABŞ dollarından çox vəsait ayrılıb. Sizcə, bu vəsaitlər hansı istiqamətləri əhatə edir? "Universal demokratik hüquqlar" çərçivəsində "ümumi siyasi hüquqlar və sərbəst toplaşmaq azadlığının monitorinqi"ni... Zənnimcə, Əli Kərimlinin Nikol Paşinyanın Brüsselə səfərindən dərhal sonra mitinqlərə çağırışının siyasi sifarişçisi kimi maliyyə mənbəyi də bəlli oldu. Əslində ssenari də klassikdir, dəyişməyib. Deməli, bölgəyə yenə də Ermənistan üzərindən müdaxilə etməyə çalışan

qüvvələr, hələ də Azərbaycanın bir neçə kəndini işğal altında saxlayan yeni qütbə transfer olunmuş forpostun ətrafında "demokratiyanın inkişafı və islahatlar" üçün ayırdıqları vəsaitlərin qarşılığında yeni "azadlıq adası" mifini formalaşdıracaq, Azərbaycanda isə hərəkətlə gətirdikləri nüfuz müvəkkilləri vasitəsilə, onlara verilən təlimatlara uyğun olaraq, qarşıdurma yaratmağa cəhd göstərəcək, sonra isə öncədən quruluş verdikləri səhnəciklərin video-foto görüntülərini, kəsəsi yaradılan süni bəhanələri sosial şəbəkələrin, global medianın trendinə daşıyaçaqlar. Bundan sonra isə marğda gözləyən "hüquq-müdafiə təşkilatları"nın illərdən bəri məzmunu dəyişilməyən "hesabatları", açıqlama və bəyanatları işə düşəcək və nəhayət, "fitin sahibləri" Avropa Parlamentində, Konqresdə, Senatda və mümkün olan hər yerdə səs-səse verəcəklər".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Fransız səfir bu səbəblərə görə çağırılıb - ekspert şərh

"Fransa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü şübhə altına alır. Ölkəmizin beynəlxalq aləmdə etibarsızlaşdırılması prosesinə start verir. Hətta Azərbaycanla bağlı məsələni BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına çıxarır. Daha sonra Avropa qurumlarının adı ilə Azərbaycana missiyalar göndərərək bizi oyundankənar vəziyyətə salmağa çalışır, Azərbaycanın addımlarının qeyri-qanuni olduğu düşüncəsini yaratmağa çalışır".

Bu fikirləri Musavat.com-a şərhində **Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin mətbuat katibi, beynəlxalq münasibətlər üzrə ekspert Əziz Əlibəyli** Fransanın Azərbaycandakı səfirinin geri çağırılması ilə bağlı qərarı şərh edərkən bildirib.

Ekspert hesab edir ki, bütün bu addımlar Fransanın məğlubiyyəti ilə nəticələnir: "Fransanın Azərbaycandakı səfirinin geri çağırılması ilə bağlı önəmli məqam bu idi ki, hökumət, Xarici İşlər Nazirliyi, Prezident Administrasiyasına verilən ultimatumların heç biri qəbul olunmadı. Əsas vasitəçi şəxsin səfir olması, onun geri çağırılaraq müxtəlif təlimatlarla yenidən informasiya silahı ilə qurşadılmasının Azərbaycana göndərməsinin iki əsas məqsədi var. Birincisi, görünür, Ermənistanı yeni növ silahların verilməsinin əsaslandırılmasına ehtiyac var. Biz bunun şahidi olacağıq. İkincisi, Paşinyanın son sərhəd hərəkətlənmələri, fəaliyyətinin artması, Azərbaycanın konkret tələbləri, məsələn 4 kəndin qaytarılması məsələsinin gündəmə gəlməsi ilə Ermənistan Fransa ilə birgə reaksiya vermək düşüncəsini reallaşdırmağa çalışacaq".

Ə.Əlibəyli vurğulayıb ki, Rusiya sülhməramlılarının Qarabağ bölgəsini tərk etməsi ilə bağlı yayılan xəbərlər də fransızların işlahatlarını artırmış ola bilər. Ekspert fikrincə, Azərbaycana qarşı təzyiq artırmaqla geri dönmək, ərazidə yerləşmək kimi düşüncəni daşımış ola bilərlər.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
Musavat.com

Gülməkdən ölən nazir haqda əhvalat

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Dünənki yazımda Naxçıvanın maliyyə naziri işləmiş Rafael müəllimin məhkəməsindən, orada paket maaşları haqda ortaya çıxan maraqlı dialoqdan yazmışdım. Təkrar edirəm, oxumayanlar da bilsin. Dövlət ittihamçısı Rafael müəllimdən soruşurdu ki, ayda nə qədər “paket” almırsınız, o isə cavabında “15 min manat” söyləyirdi. Mənə həmin pulun mənbəyi maraqlı gəlmişdi. Kim verirmiş bu qədər pulu - sualım belə idi. Sonradan məhkəmədə dəqiqləşdirmə aparılıb, Rafael müəllim deyib: “Seymur Talıbovun (Naxçıvan AM-in keçmiş sədri Vasif müəllimin oğludur - Z.H.) sürücüsü hər ay gətirib o pulu mənə verirdi”.

Buyurun. Möhtəşəmdir. Dünyanın başqa hansı diyarında bir sürücünün maliyyə nazirinə 15 min manat maaş verməyə maliyyə imkanları vardır? Şəxsən mən ölkəmizlə qürur duyuram. Əgər nazirə o qədər maaş vermişsə, gör sürücünün özünə nə qədər qalır. Nəticədə nazirin həyatı təhlükə altına düşürmüş.

Bu, bizdə sadəcə sənət sahiblərinə hörmətin də bilavasitə göstəricisidir. Mənim yadıma gəlir, Ziya Məmmədov nəqliyyat naziri olanda onun sürücüsü avtobus marşrutunu dəyişdirmişdi. Çünki səhərlər camaat onun pəncərəsinə yaxın yerdə basabas salıb avtobus gözləyirmiş, kişi də ağır iş günündən sonra gözüünün acısını ala bilmirmiş, nəticədə nazirin həyatı təhlükə altına düşürmüş.

O cümlədən vəzifəli şəxsin sürücüsü obrazı bizim ictimaiyyət və incəsənətimizdə öz dərin, kamil təsvirini tapmışdır. Bunlardan “Bəyin oğurlanması” filmində kolxoz sədrinin şoferini xüsusi qeyd edə bilərik. Ancaq mövzumuz bu deyil. Fəxr mövzudur.

Vaxtaşırı belə nümunələr cəhətlərimiz üzə çıxır. Elə bu korupsioner və dələduzların həbsi məsələsinə baxaq. Neçə illərdir biz eşidirik, qəzetdə oxuyuruq ki, Amerikada senator Bob Menendez rüşvət alır. Özü də qızıl külçələr şəklində. Lakin hələ də Bob müəllimi tutmaq mümkün olmamışdır. Bəlkə arvadı ermənidir, ona görə lobbi arxasında durur - deyə bilərik. Türk düşməni olmağı məhz bu səbəbdən ola bilər. Lakin temaları qarışdırmayaq. Sözü ona gətirirəm ki, Menendezin rüşvət üstündə suçlandığı illərdə biz Azərbaycanda neçə deputatı tutub basmışıq! İndinin özündə bəziləri içəridədir. Bunlardan Quska müəllimin, Dünyamin Xəlilovun və sairənin adını çəkmək olar. Hətta bu ilin yanvarında Dünyamin müəllimin 6 illik cəzasını qaldırıb 9 il elədik.

Əli İnsanov nazir olanda qızıl külçələri müsadirə edilmişdi. Menendezin külçələri isə haradadır, məlum deyil.

Deməli, buradan o nəticə çıxır: Azərbaycanda qanun qarşısında hamı bərabərdir!!! Hətta ABŞ-da olmayan hüquqi sistem bizdə yaradılmışdır.

Daha bir misal çəkim. Rusiya-Ukrayna davası qızıqşanda rusiyalı milyarderlər Aven və Fridmana Avropada sanksiya qoyulmuşdu. Ancaq təzəlikcə Avropa Məhkəməsi sanksiyanı qaldırdı. İndi Ukrayna sevinlər və rus müxalifəti qalıb qışqıra-qışqıra. Deyirlər Avropa korupsiyaya qurşanıb, Putinə dəstək verir və sairə. Bəs bizdə vəziyyət necədir? Qəttəzə misal çəkirim: dünən Ali Məhkəmə keçmiş MTN generalı Akif Çovdarovun 30 milyonluq mal-mülkü haqda son qərarı verib. Məsadirə qüvvədə saxlanılıb!

İndi mən sizdən soruşuram: kim daha adildir? Bizim Ali Məhkəmə, yoxsa Avropa Məhkəməsi?

Hərtərəfli qürur duyuruq. Dünən BDU-da Mətbuat Şurası adına auditoriya yaradılıb. Məncə, belə auditoriyadan birini də Kürdəxanıda yaratmağın vaxtıdır. Gör orada nə qədər jurnalist saxlanılır! Lakin auditoriyaları adsızdır, universalsızdır.

Sonda paket temasına dönür, real hadisəni ad çəkmədən yazıram. Nazirliklərin birinə cavan oğlan işə qoyulubmuş - kiminsə qahıymıymış. Oğlan köhnə iş yerində paket maaşları almırmış, lakin burada 2-3 ay quru maaşa çalışandan sonra dözmür, gedir nazirin kabinetinə, deyir: “Filan-kəs müəllim, burada paket olmur?” Nazir deyir: “Niyə olmur? Get ümumi şöbəyə, beş qəpiyə doludur, nə qədər istəsən götür”. Danışır ki, oğlan həmin gün ərizə yazır, işdən çıxır.

Nazirin özünə isə zarafatı o qədər xoş gəlir ki, gülməkdən ölür.

Ukrayna-Rusiya müharibəsinin sonu yavaş-yavaş görünməyə başlayır. İlk mənzərə bundan ibarətdir ki, Kiyevin artıq təslim edilməsi planı işə düşür. ABŞ-ın hərbi yardımının gecikməsi fonunda Kiyevin məğlubiyyətlə üzləşəcəyi qaçılmazdır.

Ona görə də Konqres tez bir vaxtda 60 milyardlıq hərbi yardım paketini təsdiqləməsə, rus qoşunlarının irəliləməsi davam edəcək. Düzdür, işğalçı qüvvələr astagəl, kənd-kənd tutmaqla döyüş aparır, amma hər bir halda, Ukrayna müdafiədedir. Lakin bu qədər yubanan yardımlara baxmayaraq, Ukrayna da Rusiyaya PUA hücumlarını davam etdirir, neft emalı zavodlarını vurur. Son olaraq Moskvanın Şeremetyevo hava limanında PUA hücumu təhlükəsi yaşanıb. Paytaxtın şimalında yerləşən aeroport PUA təhlükəsi səbəbindən təyyarələri qəbul etməyib və hava limanından uçuşa icazə verilməyib. Bununla belə, “Rusiyanın hücumlarına tab gətirmək üçün yetərincə silah-sursatımız yoxdur. Buna görə də qarşı tərəf bizi hər gün daha da geri çəkilməyə məcbur edəcək”, - deyərək ABŞ-ın PBS telekanalına müsahibəsində Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski deyib. O, həmçinin ölkəsinin danışıqlara hazır olduğunu açıqlayıb.

Ukrayna lideri bildirib ki, onların müzakirələr aparacağı tərəf Rusiya olmayacaq. Çünki rəsmi Moskva bundan dəfələrlə imtina edib: “Onların bəyanatları, eləcə də kəşfiyyat məlumatları bunu deməyə əsas verir. Biz başa düşürük ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin bizimlə danışıqlar masasına oturmağa hazır deyil. Çünki Putin üçün istənilən danışıq qələbə anlamına gəlmir”. **Ukrayna lideri əlavə edib ki, hazırda ordunun nəzarətindəki ərazilərin effektiv müdafiəsi üçün ordu Rusiya silahlı qüvvələrinin hərbi təchizat səviyyəsinə çatdırılmalıdır.** “Bu o deməkdir ki, məsələn, Rusiya tərəfinin 10 ədəd gülləsi varsa, bizdə də eyni sayda mermi olmalıdır. Daha sonra irəliləmək üçün daha müasir silahlara ehtiyacımız var. Söhbət həm də hava məkanının qorunması məqsədilə istifadə olunan sistemlərdən gedir. Hərbiçilərin irəliləməsi üçün uçuşlara qoyduğumuz məhdudiyyəti rahatlıqla aradan qaldıra bilməliyik”.

Zelenski bəyan edib ki, avropalı tərəfdaşların dəstəyi dayandırması Ukraynanın məğlubiyyəti deməkdir: “Hazırda artilleriya mermiləri arasındakı fərq belədir: bizim 1 mermimiz varsa, Rusiyada bu say 10 ədəddir. Bu cür fərqlə qarşı tərəfin hücumlarına davam gətirmək mümkün-

Ukrayna təslim edilir? - senator ABŞ-ı yardımı dayandıрмаğa çağırırdı

Amerikalı senatorun sözlərinə görə, ruslar üstündür, Vaşinqton isə İsrail, Tayvan və Ukraynanı eyni vaxtda müdafiə edə bilməz; Zelenski də etiraf edir ki, Amerikasız məğlubiyyət qaçılmazdır və silah yoxdur - Kiyevi nə gözləyir?

dürmü? Biz Qərbdən 500 qırıcı istəmirik. Yeri gəlmişkən, Rusiyanın malik olduğu qırıclardan, sadəcə, 300 ədədi Ukrayna ərazisində istifadə olunur. Biz sabahı düşünməli olsaq da, növbəti ilin hadisələrindən hər kəs xəbərsizdir. Ölkəmizə hansı formada dəstək veriləcəyindən xəbərsizik”, - V. Zelenski deyib. (APA)

Bu arada Amerika Birleşmiş Ştatlarında Kiyeve yardımları dayandırmağa dair çağırışlar başlayıb. “Ukraynaya hərbi yardımı dayandırmalı və diqqətini daxili siyasətə yönəltməlidir”. Amerikalı senator Ceyms Devid Vens CNN telekanalına müsahibəsində bildirib. Onun sözlərinə görə, Rusiyanın Ukrayna Silahlı Qüvvələri üzərində üstünlüyü var: “Hazırda mermilərin nisbəti beşə birdir. İsrail, Tayvan məsələsində onlara ehtiyac var. Bütün bu münaqişələrdə eyni vaxtda iş-tirək edə biləcəyikmi? Xeyr. Bunun, sadəcə, riyazi mənada mənası yoxdur”. Onun sözlərinə görə, ABŞ Ukraynaya hərbi və maliyyə dəstəyini artırırsa belə, bu, döyüş meydanında vəziyyəti ciddi şəkildə dəyişməyə və hərbi əməliyyatları dayandıрмаğa kömək etməyəcək. Bundan əvvəl Ağ Evin Milli Təhlükəsizlik Şurasının strateji kommunikasiyalar üzrə koordinasiya Con Kirbi demişdi ki, Ukraynadakı münaqişə İsrail ətrafındakı və-

ziyyətəndən fərqlənir və ABŞ-ın hava hücumlarının dəf edilməsində birbaşa iştirakını nəzərdə tutmur. Prosesin belə sona çatması gözlənilməz olmasa da, faktiki olaraq Ukrayna Qərbin güdazına gedən növbəti ölkə olmaqdadır. Bəs müharibə bitəndən sonra necə olacaq? Müharibənin bitdiyi nə zaman elan oluna bilər?

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimova görə, Rusiyanın bu hücumları Ukraynanın canlı qüvvə və maddi imkanlarının bir hissəsini cəbhənin aktiv, kritik sektorlarından uzaqlaşdırmağa məcbur edəcək: “Göründüyü kimi, Ukrayna təkcə hava hücumundan müdafiə sistemlərinin qıtlığından əziyyət çəkmir. Kiyeveyni zamanda orduda şəxsi heyət çatışmazlığı, müdafiə imkanlarını gücləndirəcək digər silahların azlığı ilə üzləşib. Hərçənd ABŞ Ukraynanın mövcud hava hücumundan müdafiə imkanlarını gücləndirmək üçün fəvqəladə sayələr göstərir, amma bunlar Ukraynanı Rusiyanın zərbələrindən qorumaq üçün yetərli deyil”.

Ekspertin fikrincə, proqnozlaşdırmaq olar ki, əgər Ukrayna cəbhənin qeyd olunan istiqamətində müqavimət göstərə bilməsə, onda Rusiya Xarkov şəhərini ələ keçirmək üçün əməliyyat dinamikasını daha da gücləndirəcək: “Rusiyanın hücumları davamlı və intensiv olacaqsə, Ukrayna-

nın hərbi resurslar baxımından durumu gərginləşəcək və Rusiya qüvvələri ilə təmas xətlərinin yerləri Kiyevin zərərinə dəyişəcək”.

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu hesab edir ki, senatorun çağırışı rəsmi mövqe kimi qəbul oluna bilməz, lakin Ukraynanın vəziyyəti getdikcə ağırlaşır: “Çasov Yar şəhərində salamat bina qalmayıb, Marinkada ağır döyüşlər gedir, Çerniqov, Odessa, Xarkov atəş altındadır, hər raket zərbəsində ölənlər olur, bu vəziyyətdə Zelenski həyəcan təbili çalır, amma lazımı dəstək yoxdur. NATO ölkələri yardım ayırırlar, Almaniya, Niderland, Fransa, Kanada dəstək verir, sadəcə, yetərli deyil. Ona görə Ukrayna prezidenti açıq xəbərdarlıq edir ki, belə davamiyyət məğlubiyyətə aparır. Bu gedişlə Ukraynanın şərq tamamilə ilhaq olunacaq”. **X.Teyyublu-nun fikrincə, ABŞ İsrailə verdiyi dəstək qədər Ukraynaya da yardım etsəydi, döyüş meydanında ciddi dönüş etmək olardı:** “Ancaq Ukraynanın ikiye parçalanması prosesi gedir. Sanki ABŞ bölüşməyin tərəfdarıdır, o səbəbdən yardımı gecikdirir. Yəni Qərbi Ukrayna Amerikanın, Şərqi Ukrayna Rusiyanın olsun. Əfsuslar olsun ki, bir dövlətin faciəsi üzərindən geopolitik oyunlar gedir”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Artıq 2024-cü ilin ikinci rübünə daxil olmuşuq, amma bu müddətdə sülh prosesi ilə bağlı konkret bir nəticə təəssüf ki, yoxdur. Ermənistan yenə də müxtəlif bəhanələrlə sülh sazişi imzalanmasından yayınır.

Düzdür, rəsmi açıqlamalarda belə pozitiv məlumatlar da verilir ki, əksər məsələlər razılaşdırılıb. Son olaraq ötən həftə Ermənistan tərəfi Azərbaycanın təkliflərinə dair öz cavabını göndərdiyini açıqlamışdı. Görünən budur ki, İrəvan konkret masa arxasında əyləşib sənəd imzalamaq əvəzinə, vaxt uzadır. Ermənistan bu xətti davam etdirdikcə, 2024-cü ildə də sülh sazişinin olacağına ümidlər azalır. Faktiki olaraq hazırda danışıqlar dayanmış durumdadır, heç bir təşəbbüs üzrə görüşlər keçirilmir. Ermənistan buna deyil, daha çox onları revanşa həvəsləndirən Aİ-ABŞ-İrəvan anlaşmaları üzrə "baş sındırır"...

Bu arada, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Tavuş vilayətinin Voskepar (Əskipara) kəndinə gedib. Məlumatla görə, baş nazir Voskepar (Əskipara) sakinləri ilə görüşüb. Qeyd edək ki, Paşinyan bu il ikinci dəfə adıçəkilən kəndə gedib. Keçirilən görüşdə gərginlik yaşandığı barədə məlumat var. Amma bildirilir ki, görüşün məqsəti qapalı keçirilməsi qərarlaşdırılıb. Keçəndəki görüşdən sonra Ermənistan hakimiyyəti sülh prosesini uzatmaq üçün yeni bəhanələr uydurmuşdu. Odur ki, bu dəfə nə baş verəcək, bunu proqnozlaşdırmaq çətindir. Ümumiyyətlə, bu qeyri-müəyyənlik nə vaxtdək davam edəcək? Politoloqların gözləntisi nədir? Proses qarşıdakı aylarda canlana bilirmi?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, siyasi ekspert Tural İsmayilov məsələlərə global miqyasda baş verən proseslərin bir hissəsi kimi baxmağı zəruri sayır: "Müşahidələrimizə əsasən, deyə bilərik ki, hazırda dünyanın hər bir coğrafiyasında xaos elementləri kifayət qədər yüksəkdir. Təhdidkar fonda da bu xaos elementləri dünyanı narahat etməyə davam edir. Bütün bunların fo-

nunda həm İran-İsrail, həm Ukrayna-Rusiya qarşdurması Qərbin şərqə doğru təhlükəli planlarından xəbər verir. Neoimperialist şəbəkələr Qərb coğrafiyasından kənar ərazilərdə təhdidkar ritorikanın daim savaş elementlərinin üstünlük təşkil etməsinə çalışırlar və belə olan təqdirdə, əlbəttə ki, bu, bizim bölgədə də gərginlik fonunun daha da artmasına xidmət edir. Eyni zamanda əlbəttə ki, bütün bu məsələlər Azərbaycanla Ermənistan arasında vəziyyətin gərginləşmə ehtimallarını artırır. Baxmayaraq ki, Azərbaycan hər zaman Ermənistanla sülh müqaviləsini dəstəkləyir və sülhlə bağlı özünün səmimi mövqelərini ortaya qoyur". **T.İsmayilov əlavə etdi ki, özəlliklə də Brüsseldə Avropa İttifaqı, ABŞ və Ermənistan arasında keçirilən üçtərəfli görüşdə Ermənistanla iqtisadi yardımları və dəstəyin artırılması ilə bağlı Ermənistanla verilən vədlər bölgənin çaxnaşmaya çevrilməyi ehtimallarını və riskini artırmağa davam edir:** "Eyni zamanda əlbəttə ki, bu gün Cənubi Qafqaz regionuna daxil olmaq istəyən ölkələr burada da Rusiya əleyhinə bir cəbhənin yaradılmasına çalışır və buna görə də Fransa başda olmaqla, bir çox dairələr Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına qarşı çıxır və əlbəttə ki, sülh müqaviləsi bağlanmasa, bu, növbəti dəfə regionda hərbi ritorikanın artmasına səbəb olacaq və bu da sülh müqaviləsi imzalanmayacağı təqdirdə bölgədə savaş əhval-ruhiyyəsinin yüksək olmasına səbəb olacaq. Önümüzdəki aylar həlledicidir deyə düşünürəm".

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə bildirdi ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında aparılan danışıqlarda faktiki Nikol Paşinyan Almatı Bəyannaməsində və özlərinin təklif etdiyi qon-darma "sülh qovşağı"nda

Sülh danışıqları niyə dayandı - top kimdədir?

Ermənistan rəhbərliyi yekun sənədin imzalanmaması üçün manevrlərini davam etdirir; **ekspertlərdən bədbin reaksiyalar:** "Bu il sülh müqaviləsi imzalanmaya bilər"; "Qarşıdakı aylarda sülh müqaviləsi ilə bağlı proseslər dalana dirənəcək"

ilişib qalıb: "Azərbaycana bunu qəbul etdirmək istəyir. Həlbuki Azərbaycan tərəfi beş prinsip verib. Bu prinsiplərə uyğun olaraq sülh sazişi bağlanmalı idi. Almatı Bəyannaməsini Ermənistan özü Birinci Qarabağ müharibəsində pozub. Azərbaycanın ərazilərini işğal etməklə, faktiki olaraq öz ərazi bütövlüyünü də sual altına qoyub. Ermənistan tərəfi öz sərhədlərini Azərbaycan ərazisindən çəkmişdi. Bu da Almatı Bəyannaməsinin pozulmasıdır. İndi də rəsmi İrəvan çalışır ki, özü əməl etmədiyi bəyannaməni gündəmə gətirsin. Çünki anklav kəndləri qaytarmaq istəyir. Üstəlik, Azərbaycana

qarşı ərazi iddiaları irəli sürməyə çalışır". **M.Əsədullazadənin sözlərinə görə, qon-darma sülh qovşağı da Zəngəzur dəhlizini sual altına qoyub:** "Sülh qovşağı, ümumiyyətlə, regionun nəqliyyat çağırışlarına cavab vermir. Hesab edirəm ki, Ermənistan çalışır ki, onun təklifləri Avropa tərəfindən Azərbaycana qəbul etdirilsin. Ona görə də sülh danışıqları çətin vəziyyətdə düşüb. Azərbaycan sülh danışıqlarında maraqlıdır və əsas tərəfdir. Əgər Ermənistan tərəfi sülhdən yayınacaqsa, Azərbaycana da sülh lazım deyil". **Ekspert hesab edir ki, bu il sülh müqaviləsi imzalanmaya bilər:** "Bunun

məsuliyyətini Ermənistan daşıyır. Azərbaycan dörd anklav olmayan kəndi qaytarmaq hüququna malikdir. Ermənistan siyasi təzyiqləri artırmalıdır. Fransa çalışır ki, sülh olmasın. Ermənistan rəhbərliyi prosesi pozacaqsa, iqtisadi

blokadada qalacaq. Avropa və ABŞ birtərəfli şəkildə Ermənistanla dəstək versə, sülh olmayacaq. Qarşıdakı aylarda sülh müqaviləsi ilə bağlı proseslər dalana dirənəcək".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Gürcüstan "Xarici təsirlərin şəffaflığı haqqında" qanunu qəbul etdi

Gürcüstan parlamenti hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının təqdim etdiyi "Xarici təsirlərin şəffaflığı haqqında" qanun layihəsini birinci oxunuşda dəstəkləyib. APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, parlamentin 83 deputatı qanun layihəsinin lehinə səs verib.

Qanun layihəsi "şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə" büdcəsinin 20%-dən çoxu xaricdən maliyyələşən QHT-lərin və media orqanlarının "xarici qüvvələrin maraqlarını həyata keçirən" hüquqi şəxs kimi reyestrə daxil edilməsi şərtini qoyur. Layihəyə əsasən, reyestrə daxil olan hər bir təşkilat illik büdcə bəyanatı verməlidir.

Qeyd edək ki, hakim "Gürcü Arzusu" partiyası sözügedən qanun layihəsini aprelin 3-də parlamentə təqdim edib. Gürcüstanın əksər vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları, ABŞ və Aİ də daxil olmaqla, Qərb tərəfdarları qanun layihəsinin qəbul edilməsinin əleyhinə çıxış edir. Paytaxt Tiflisdə bir neçə gündür etiraz aksiyaları keçirilir.

Gürcüstan prezidenti Salome Zurbəşvili isə hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının "Xarici təsirlərin şəffaflığı haqqında" qanunun qəbul edilməsində ısrar etməsini tənqid edib.

Qeyd edək ki, qanun layihəsinin qüvvəyə minməsi üçün parlamentdə daha iki dinləmədən keçməlidir.

Nazir: "Azərbaycan "yaşıl enerji" dəhlizi ilə regional integrasiyada mühüm rol oynayacaq"

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Əbu-Dabidə İRENA Assambleyasının 14-cü sessiyası çərçivəsində "Bərpaolunan enerjinin üçqat artırılması" mövzusunda keçirilən yüksək səviyyəli plenar sessiyada çıxış edib.

Energetika Nazirliyindən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, çıxışda Azərbaycanın "Bərpaolunan enerji və enerji səmərəliliyinə dair Qlobal Vəd"ə qoşulması ölkəmizin "yaşıl enerji" keçidinə sadiqliyi kontekstində dəyərləndirilib. COP29-un isə Azərbaycana bərpaolunan enerjinin inkişafı ilə bağlı əldə olunmuş nailiyyətləri irəliyə aparmaq imkanı yaratdığı qeyd olunub.

Bildirilib ki, COP29 yeni global kollektiv maliyyə məqsədlərinin qəbulu üçün səylərin səfərbər edilməsində mühüm platforma olacaq: "Maliyyə 2030-cu ilə qədər bərpaolunan enerjinin üçqat artırıl-

masının da mühüm şərtlərindəndir. İnvestisiyalar istehsal güclərinin yaradılmasına, enerji sistemində inteqrasiyasına, şəbəkənin gücünün artırılmasına, modernləşməsinə, ölkələr arasında interkonnektorların,

enerji saxlanma sistemlərinin qurulmasına yönəldilməlidir".

Azərbaycanın 2030-cu ilədək bərpaolunan enerji potensialının ölkə və regional miqyasda artmasına töhfə verən ölkə olacağını vurğulayan nazir bu xüsusda Avropa İttifaqı ilə enerji tərəfdaşlığının mühüm komponenti olan "yaşıl enerji"nin tədarükü ilə bağlı həyata keçirilən layihələrdən bəhs edib. Bildirilib ki, regional kontekstdə bərpaolunan enerjinin üçqat artırılması hədəfində strateji əhəmiyyət daşıyır. İlin sonunadək texniki-iqtisadi əsaslandırması hazır olacaq "Xəzər-Qara dəniz-Avropa" yaşıl enerji dəhlizi Azərbaycanı bərpaolunan enerji sahəsində regional integrasiyada aparıcı ölkələrdən birinə çevirəcək.

Su ehtiyatlarına görə kasıb ölkələr sırasında olan Azərbaycan həm də global iqlim dəyişikliyinə təsirinə ən çox məruz qalan ölkələrdəndir. Hazırda ölkənin yerüstü su ehtiyatları 27 kubkilometr təşkil edir, quraq illərdə isə bu ehtiyat 20-21 kubkilometrə qədər azalır. Yerüstü su ehtiyatlarının mənbələrini çaylar, göllər, su anbarları və buzlaqlar təşkil edir. Ölkənin şirin su ehtiyatlarının 70-72 faizi ölkə həddlərindən kənarda formalaşır.

Azərbaycanın yerüstü su ehtiyatlarının 19-20,6 kubkilometri transsərhəd çayların, 9,5-10 kubkilometri isə yerli çay axımı hesabına formalaşır.

Hesablamalara görə, son 30 ildə Azərbaycanın su ehtiyatları 15 faizə yaxın azalıb. Yaxın 30 ildə daha 15 faiz azalmanın olacağı gözlənilir.

Azərbaycanın su təminatı baxımından xarici mənbələrdən asılılığı sudan istifadədə maksimum qənaət və səmərəliliyin təmin olunmasını tələb edir. Lakin hələlik bu sahədə böyük problemlər qalmağa davam edir. Ölkə üzrə suvarma kanallarında itkilərin həcmi 40 faizə yaxın hesablanır. Bunun da əsas səbəbi mövcud kanal şəbəkəsinin mühüm hissəsinin üstüaçaq və torpaqməcralı olmasıdır. Hökumət bu kanalların beton məcrayla əvəzlənməsinə başlayıb. Artıq Azərbaycanın ən böyük suvarma kanalı olan Şirvan kanalının yenidən qurulmasına başlanılıb. Aprelin 16-da Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Hacıqabul rayonunda yenidən qurulacaq Şirvan suvarma kanalının təməlqoyma mərasimi keçirilib. Mərasimdəki çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, növbəti illərdə hökumətin qarşısında duran əsas infrastruktur layihələri arasında başlıca vəzifə içməli su layihələri və suvarma layihələri olacaq.

Artıq genişmiqyaslı proqramın işlənilib hazırlandığını vurğulayan dövlət başçısı qeyd edib: “Şirvan və Qarabağ kanalları Taxtaköprü kanalı ilə birlikdə ən böyük suvarma kanalları olduğu üçün bu layihələrə xüsusi əhəmiyyət verilir. Ancaq artıq qəbul edilmiş proqram əsasında Azərbaycanda 10-dan çox su anbarı inşa ediləcək”.

Prezident bildirib ki, Qarabağ kanalının yenidən inşası ilə əlaqədar Sərəncam imzalanıb, texniki-iqtisadi əsaslandırma aparılacaq və bu işin nəticəsində yeni layihə işlənilib hazırlanacaq: “Biz Qarabağ kanalının inşasına gələn ildən başlamalıyıq. Bu da 115 min hektar əhatə edəcək kanaldır. Orada da əhatə olunan rayonların sayı 9-a bərabərdir. Yeni burada 10 rayon Şirvan kanalı vasitə-

dan səmərəli şəkildə istifadə etmək bizim başlıca vəzifəmizdir.

Əgər bizim suvarma ilə bağlı ümumi layihələrimizi götürsək görürük ki, bir neçə ildən sonra ən azı 500 min

su anbarının açılışı olmuşdur. Füzuli rayonundakı Köndələnçay su anbarının yaxın gələcəkdə açılışı olacaqdır. Hazırda Zabuxçay su anbarının inşası gedir. Suqovuşan su anbarı demək olar ki, yenidən

üçün, həm içməli su kimi istifadə edəcəyik. Dünyanın bir neçə ölkəsi duzsuzlaşdırma sahəsində böyük təcrübəyə malikdir və bizim də Xəzər dənizi kimi böyük su hövzəmiz var. Təbii ki, biz bu im-

nisbətən isə 2,2 milyard kubmetr artıq həcmdə su toplanılıb ki, bu da su qıtlığı şəraitində əkin sahələrinin su təminatına öz müsbət təsirini göstərməklə yanaşı, cari ilin suvarma mövsümü üçün da-

Prezidentdən su ehtiyatları ilə bağlı tapşırıq - atılması vacib addımlar...

Bu il su boldur, amma əkinlər azalır; suvarma kanallarında itkilərin əsas səbəbi mövcud kanal şəbəkəsinin mühüm hissəsinin üstüaçaq və torpaqməcralı olmasıdır

silə, 9 rayon isə Qarabağ kanalı vasitəsilə suvarılacaq. Ölkəmizin gələcək inkişafının əsas istiqamətləri bundan ibarətdir, çünki qeyri-neft sektorunun inkişafı, kənd təsərrüfatının inkişafı, məşğulluğun artırılması, vətəndaşların rifah halının yaxşılaşdırılması və su ehtiyatlarımızdan səmərəli şəkildə istifadə edilməsi - bütün bu amillər gördüyümüz işlərdə əks olunur”.

Prezident qeyd edib ki, iqlim dəyişikliyi ilə bağlı dünyada və Azərbaycanda böyük narahatlıq var: “Biz indi görürük ki, bu il faktiki olaraq əvvəlki illərdən fərqlənirdi. Bu il kifayət qədər qar, yağış yağmışdır və bizim su hövzələrimizdə, su anbarlarımızda kifayət qədər su var. Ancaq əvvəlki illərdə biz hər il quraqlıqla üzləşirdik. Bizim dağlarımıza daha az qar yağdı. Çaylarımızda suyun səviyyəsi əvvəlki illərdə aşağı düşürdü, bəzi hallarda əsas çaylarımız quruyurdu. Xəzər dənizinin də yazlaşması göz önündədir. Bunu hər kəs görə bilər. Belə olan halda su ehtiyatların-

hektardan çox torpağa su verilməkdir. Eyni zamanda müasir idarəetmə sistemləri, itkilərin azaldılması - indi Şirvan kanalında itkilər 30 faizə yaxındır. İndi beton məcralı kanal inşa edildikdən sonra itkilər maksimum 5 faiz olacaq. Yeni suya qənaət hər birimin işidir, ilk növbədə, dövlətin və biz bu işi görürük”.

İ.Əliyev onu da bildirib ki, işğaldan azad olunan ərazilərin su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunacaq: “Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda mövcud olan su resursları bizim ümumi su resurslarımızın 25 faizini təşkil edir. Bu su resurslarının əsas xüsusiyyəti, müsbət tərəfi odur ki, bunlar daxili mənbələr hesabına formalaşan su resurslarıdır. Çünki bildiyiniz kimi, bizim əsas çaylarımız xaricdən gəlir - Kür çayı, Araz çayı, Samur çayı. Bizim əsas çaylarımız xaricdən gəlir, ona görə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun su resursları daxili mənbələr olduğu üçün bunun xüsusi əhəmiyyəti var.

Bir müddət bundan əvvəl Ağdam rayonunda Xaçınçay

qurulub və o anbardan çıxan iki kanalın biri artıq tam təmir edilib, ikinci kanal da təmir ediləcək və beləliklə, erməni işğalına görə sudan məhrum olmuş bir neçə rayona artıq su verilməkdir. Yeni əkin sahələrinin həcmi 100 min hektara yaxın olacaq. Ona görə mən deyəndə ki, ən azı 500 min hektar torpağa su verilməkdir, bunu nəzərdə tuturam. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanda suvarılan əkin sahələrinin həcmi o qədər böyük deyil, bu layihələrin xüsusi əhəmiyyəti var. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda digər böyük suvarma layihələri nəzərdə tutulur. Həkeriçay, Bərgüşadçay su anbarlarının və kanallarının inşa edilməsi nəzərdə tutulur. İndi texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanır və hesab edirəm ki, gələn ildən biz bu layihələrin icrasına da başlaya bilərik”.

Azərbaycanda həmçinin Xəzər dənizinin suyunun duzsuzlaşdırılması layihəsi üzərində iş aparılır: “Bu layihə həyata keçiriləndən sonra biz Xəzər dənizinin suyundan da həm suvarma

kandan da istifadə edəcəyik”.

Qeyd edək ki, bu qış yağışların həcmindəki artımdan əlavə, ötən ildən də anbarlarda su ehtiyatlarının həcmində artım olub. Nazirlər Kabinetinin 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında hesabatına görə, ölkə üzrə suvarılan torpaqların sərhədləri müəyyənləşdirilərək kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların peyk təsvirləri əsasında vektorlaşdırılıb, coğrafi informasiya sistemləri bazasına daxil edilərək xəritələşdirilib. Suvarılan torpaqların meliorativ vəziyyəti barədə respublikanın ayrı-ayrı inzibati əraziləri üçün suvarılan torpaqların şoranlaşmasını, qurult sularının yatma dərinliyini, onların kimyəvi tərkibini və minerallaşma dərəcəsini əks etdirən status elektron xəritələr hazırlanıb və vahid şəbəkə üzrə informasiya xidməti yaradılıb.

Suvarılan torpaqların degradasiyasına qarşı mübarizə məqsədilə suvarılan torpaqlarda şoranlaşmanın, qurult sularının səviyyəsinin və minerallaşma dərəcəsinin dəyişməsi üzərində nəzarət işləri aparılıb, suvarılan torpaqların meliorativ vəziyyəti qiymətləndirilib, meliorativ tədbirlər tələb edən torpaqlar müəyyənləşdirilib, onların yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər hazırlanıb, irriqasiya və meliorasiya sistemlərinin istismarı həyata keçirilib: “Su anbarlarının iş rejimləri ciddi nəzarətə götürülüb, mütəmadi olaraq rejimlərdə operativ düzəlişlər aparılıb. Hesabat ilinin sonuna su anbarlarında 2020-ci ilə nisbətən 3,9 milyard, 2022-ci ilə

ha nikbin proqnozlar verməyə əsas verir”.

Hazırda ölkədə yaz-tarla işləri aparılır. Rəsmi məlumatlara görə, 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında 121,5 min hektar sahədə və ya 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 8,6 faiz çox yazlıq bitkilərin səpinə aparılıb. Bu dövrdə 20,7 min hektar sahədə dənli və dənli paxlalı bitkilər (ondan 3,0 min hektarı dən üçün qarğıdalı), 27,1 min hektar sahədə kartof, 27,3 min hektar sahədə tərəvəz, 3,5 min hektar sahədə bostan bitkiləri, 1,6 min hektar sahədə dən üçün gü-nəbaxan, 1,3 min hektar sahədə şəkər çuğunduru, 36,5 min hektar sahədə çoxillik otlar və 3,5 min hektar sahədə birillik otlar ekilib.

Statistikadan aydın olur ki, bu il yazlıq buğda əkinini 87,8 faiz, kartof əkinini 6,5 faiz, şəkər çuğunduru 9,6 faiz, gü-nəbaxan 8,8 faiz azalıb. Vələmir (yulaf) 8,8 faiz, qarğıdalı 7,9 faiz, tərəvəz 7,2 faiz, bostan bitkiləri 5,3 faiz, 1 illik otlar 5,7 dəfə, çoxillik otlar əkinini isə 15 faiz artırıb.

Hazırda pambıqçılıq rayonlarında səpin işləri həyata keçirilir. Bu il 100 min hektar ərazidə pambıq ekilməsi nəzərdə tutulur.

Düşən yağışların miqdarındakı artım bu il suvarma suyu ilə bağlı ciddi problemin olmayacağından xəbər verir. Eyni zamanda Samur çayında bolsululuğun olması Bakı və Abşeron yarımadasının içməli su təminatında çətinlik yaşanması na imkan verməyəcək.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

Başlıbel qətliamından bu gün 31 il keçir. Ermənistan Respublikasının azərbaycanlılara qarşı törətdiyi qətlamlardan biri də 1993-cü ilin aprelində Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun Başlıbel kəndində həyata keçirilib.

Belə ki, 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər rayonunun işğalı zamanı doğma torpaqlarını tərk etməyən 62 nəfər Başlıbel sakini (əlavə olaraq Başlıbelə pənah gətirən 4 nəfər Laçın rayon sakini və mühasirəyə düşən 9 nəfər əsgər) kənd ərazisindəki kəhəllərə sığınmış. Amma Ermənistan silahlı qüvvələrinə girov düşməmək üçün dağlara sığınan qoca, qadın, uşaqlar cəmi 16 gün gizlində qala biliblər. 1993-cü il aprel 18-də erməni hərbiçiləri qadın, uşaq və yaşlıların gizləndiyi yeri aşkarlayıblar. Başlıbelin işğalı zamanı erməni quldurları tərəfindən 27 nəfər güllələnib. Ermənistan hərbiçilərinin Başlıbel kəndinə daxil olduqları 5 aprel 1993-cü ildən 17 aprel 1993-cü il tarixinədək Başlıbel kəndi ərazisində 6 nəfər qətlə yetirilib. Bunlardan 3 nəfəri 68, 98 və 102 yaşlı qadın, 3 nəfəri isə 53, 72 və 76 yaşlı kişi olub. Həmin müddətdə Başlıbel kəndini tərk edib xilas olmaq istəyən 27, 54, 58, 93 yaşlı 4 qadın, 38, 64, 65, 79 və 103 yaşlı 5 nəfər kişi Kəlbəcər rayonu ərazisində güllələnib. 19 nəfər kənd sakini (qadın, uşaq və qoca) isə Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən girov götürülmüş. Ermənilər Başlıbel kəndini işğal edən gün II Dünya

Başlıbel qətliamından 31 il keçdi

Ermənistanın hərbi cinayətinə hüquqi qiymət verilməsi üçün addımlar atılır

müharibəsi iştirakçısı olan bir nəfəri - Hüseyn Hüseynovu diri-diri yandırılar. Kənd sakini Qənaət Ağamirovu işgəncə ilə qətlə yetiriblər. 5 nəfər Başlıbel sakini isə Kəlbəcər rayonunun müxtəlif ərazilərində girov götürülmüş.

18 aprel 1993-cü ildə erməni hərbiçiləri 62 nəfərin gizləndiyi kəhəllərin yerini müəyyən edib və ərazini mühasirəyə alaraq insanlara qarşı dəhşətli qətlam törədiblər. Aralarında 2 nəfər azyaşlı uşaq, 4 nəfər qadın, 6 nəfər kişi (4 nəfəri ahlı yaşda) düşməndən gizləndikləri kəhəllərdə güllələnib qətlə yetirilib. Sıralarında azyaşlı uşaqlar olmaqla, 10 nəfərdən yuxarı dinc sakin yaralanmış. Eləcə də həmin gün 9 nəfər qadın, 2 nəfər azyaşlı uşaq, 3 nəfər ahlı girov götürülmüş. Düşmənin gülləsindən canını qurtara bilən 30 nəfər isə yenidən dağlara çekilib. Həmin şəxslərin mühasirə həyatı 113 gün çəkib. Mühasirədən çıxaraq dörd sutka piyada yol qət edən 29 nəfər 1993-cü il iyulun 22-də mühasirədən çıxma və həyatlarını

xilas edə biliblər. Amma 1 nəfər - I və II Dünya müharibəsi iştirakçısı Ələsgər Kazimov doğma torpağını tərk etməyərək Başlıbelə qalıb. Ələsgər Kazimov bugünkü itkin sayılır və onun barəsində hər hansı bir məlumat yoxdur.

2020-ci ilin 27 sentyabrında başlanan İkinci Qarabağ müharibəsi 25 noyabrda Kəlbəcər rayonunun və Başlıbel kəndinin də işğaldan azad

edilməsi ilə nəticələnib. İşğaldan azad olunmasından sonra Başlıbel kəndində kütləvi qətlam zamanı qətlə yetirilən 12 nəfərin cəsədi 2021-ci il aprel 24-də ekskumasiya olunaraq Bakıya - Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinə gətirilib və müvafiq istintaq hərəkətləri aparılıb. Faciə qurbanlarının meyit qalıqlarından və həmin şəxslərin ailə üzvlərindən götürülmüş DNT analizlərinin,

molekulyar-genetik və digər xüsusiyyətlərin araşdırılması üçün tibbi-kriminalistik ekspertizaların nəticələri onların erməni hərbiçiləri tərəfindən güllələnərək qətlə yetirildiyini təsdiqləyib. Faciə qurbanları 2021-ci il sentyabrın 3-də mühasirədə qalan kənd sakinlərini dəfn etdikləri ərazidə torpağa tapşırıblar.

Həmçinin işğaldan sonra Başlıbel kəndinə səfər edən hüquq-mühafizə orqanları

nın əməkdaşlarının səfəri zamanı kəndin tarixi-mədəni abidələrinin, o cümlədən XVII-XVIII əsrin yadigarı olan məscidin dağıdılması müəyyən olunub. Kəndin qəbiristanlığı erməni vandalları tərəfindən dağıdılıb, məzarların içəri dağıdılaraq cəsədlərin üzərində olan qiymətli metallar qarət edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 24 sentyabr 2021-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasında çıxışı zamanı Başlıbelə törədilən kütləvi qətl vurğulayaraq dünya birliyinin diqqətini Ermənistanın törətdiyi bu müharibə cinayətinə çəkib.

2023-cü ilin oktyabrında Başlıbelin İnkişafına Dəstək İctimai Birliyi Almaniyada Başlıbel qətliamının tanıtılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirib. Həmçinin qətlamın 30 illiyində beynəlxalq təşkilatlara və dünya dövlətlərinə Başlıbel qətliamına münasibət bildirilməsi üçün yazılı müraciət ünvanlanıb.

Başlıbel qətlamı Ermənistanın dinc mülki azərbaycanlılara qarşı yol verdiyi müharibə cinayətlərindən biridir.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Gürcülər meydanlarda: niyə Qərb agenturasının ifşasını istəmərlər - Rusiya amili, yoxsa...

Tiflis parlamentinin qarşısı yenə toqquşma meydanına çevrilib - "xarici agentlər haqqında" qanuna etirazlar genişlənir; **QHT rəhbəri:** "Aksiyaqlar Qərbin marağındadır, çünki qanun agenturanın ifşası və qrantın kəsilməsi ilə nəticələne bilər"

Tiflis küçələri yenə qaynayır. Vətəndaş cəmiyyəti Gürcüstanda "xarici agentlər haqqında" qanuna etiraz edir. Artıq bir neçə dəfə parlament binası mühasirəyə alınıb, toqquşmalar olub. Hakim "Gürcü arzusu" partiyasının qanun layihəsini yenidən parlamentin müzakirəsinə çıxarması qərarəst vətəndaş cəmiyyətinə ayğa qaldırılıb.

Görünən budur ki, Gürcüstanda kifayət qədər güclü dairələr bunu Qərb agenturasının sıradan çıxarılması prosesinin başlanğıcı, hətta Rusiyanın projesi kimi qiymətləndirirlər. Həmçinin ölkə prezidenti də iqtidar partiyasının bu təşəbbüsünün əleyhinədir. Hazırda Gürcüstan QHT və KİV nümayəndələri hakim partiyanın "xarici agentlər haqqında" qanunun Rusiya analoquunu qəbul etmək niyyətinə etiraz edirlər.

Nəzərə çatdıraq ki, aprel 15-də parlamentin hüquq komitəsi "xarici agentlər haq-

qında" qanunu dəstəkləyib, aprel 16-da isə deputatlar birinci oxunuşda ona baxmağa başlayıblar. Aksiya iştirakçılarının əlində Gürcüstan və Avropa İttifaqı bayraqları və plakatlar var. Plakatlarda "Rusiya qanunlarına yox!", "Avropaya bəli!", "Biz Rusiyanı yox, Avropanı seçirik!", "Senzuraya yox!" və s. şüarlar yazılıb. Burada siyasi nü-

fuz məsələsi təbii ki, mövcuddur. Amma qanunda məhz Qərb agenturasından söhbət getmir, bütövlükdə olan bir prosesdir. Belə olduğu halda gürcülər niyə bu qanuna etiraz edir? Yoxsa onlar fərqləndirir ki, məqsəd əsasən Qərb agenturasını sıradan çıxarmaqdır?

Digər tərəfdən isə QHT-lərin xaricdən qrant al-

ması imkanları məhdudlaşacaq. Qanun qəbul olunduğu halda, Avropa fondlarından maliyyələşən və hakimiyyətə təzyiq etmək imkanı olan institutlar ciddi əngəllə üzləşəcəklər. Bu səbəbdən qərböyümlü vətəndaş cəmiyyəti Tiflis meydanlarına axışmış. Sözsüz ki, bu aksiyanın keçirilməsində Avropa və ABŞ-ın da marağı var.

Çünki qanun Qərbin Gürcüstanda təsir imkanlarını zəiflədə bilər. Əlbəttə, hər nə qədər qanun layihəsinin "rus projesi" olmadığı deyilsə də, qəbul edilməsi Moskvanın da üreynəkdir. Rusiya istəyər ki, Qərbin Gürcüstanda təsirləri minimuma ensin. Hərçənd bu ölkə Aİ üzvlüyünə namizəd statusu alıb. Yeri gəlmişkən, ABŞ, Ukrayna, Rusiya, bugünlərdə Qırğızıstan belə "xarici agentlər haqqında" qanun qəbul ediblər.

"Müstəqil Həmkarlar" İctimai Birliyinin həmtəsisçisi Fuad Əliyevin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, qanunun qəbuluna Qərb mane olur. QHT rəhbərinin fikrincə, vətəndaş cəmiyyətini aksiyaqlar keçirməyə təhrik edən də həmin güc mərkəzləridir: "Çünki Gürcüstandakı təşkilatlarla əlaqələr zəifləyir. Avropa donorları hakimiyyətlərə təzyiq göstərmək üçün QHT-lərdən öz agentura şəbəkəsini formalaşdırırlar. Hətta zaman-zaman rəngli inqilablara yetişdirilməsi də məhz o təşkilatların əli ilə həyata keçirilib. Azərbaycanda da Qərb agenturasına bağlı olan bəzi qüvvələr çox fəallıq göstərirdilər. Ancaq heç nəyə nail ola bilmədilər. Leyla Yunus kimilər hələ də Avropada saxta he-

sabatlar, qeyri-obyektiv çıxışlarla qrant nökrçiliyini davam etdirir. O baxımdan Qərb çalışır ki, Gürcüstanda olan agenturası ifşa edilməsin. Bunun üçün də demokratiyanın geriləməsi adı ilə həm ölkə prezidenti, həm vətəndaş cəmiyyəti hay-küy salıb. Guya qanun qəbul olunsaydı, Gürcüstan demokratik islahatlarda axsayacaq. ABŞ da bu qanun qəbul edib, onlarda niyə demokratiya inkişafından qalmır? Belə çıxır ki, özlərinə olar, başqalarına yox".

QHT rəhbəri hesab edir ki, bu qanun layihəsini "rus proyekti" adlandırmaq absurdur: "Onda ABŞ "rus projesi"ni qəbul edib? Çox məntiqsiz yanaşmadır axı. Sadəcə, qara piar kampaniyasıdır. O layihəni gözədən salmaq üçün Rusiyanın sifarişli adlandırdılar. Qərb texnoloqları informasiya müharibəsində bu cür gedirlər. Fikrimcə, Azərbaycanda da bu qanun layihəsi hazırlanıb müzakirəyə çıxarıla bilər. Ən azından agenturanın ifşası üçün vacib elementlərdən biridir. Amma Gürcüstanda qəbul olunacağını söyləmək çətindir. Hakimiyyətə ciddi basqı var, etirazlar davam edir, parlamentdə də mövqelər birmənalı deyil".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin açılması cəmiyyətin xüsusi diqqətində olan məsələlərdən biridir. Buna daha çox strateji məsələ kimi yanaşılır.

Nəzərə çatdıraq ki, Prezident İlham Əliyev aprelin 16-da "Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Ali Təhsil Şurası arasında Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin (TAU) yaradılmasına dair Anlaşma Memorandumu"nun təsdiq edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

Fərmana əsasən, Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin yaradılmasına dair Anlaşma Memorandumu təsdiq edilib.

Anlaşma Memorandumu qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin edəcək. Xarici İşlər Nazirliyi Anlaşma Memorandumunun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Türkiyə Respublikası Hökumətinə bildiriş göndərəcək.

Türkiyə-Azərbaycan Universitetinə bu il qəbul olacaqmı - anlaşma təsdiqləndi, proses başlayır

Ekspert: "Həm Türkiyənin, həm də Azərbaycanın diplomunu verməklə yüksək hazırlıqlı tələbələrə təhsilə həyata keçiriləcək"

qeydlər var ki, onlar Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin bu ildən fəaliyyət göstərəcəyinə misaldır. Artıq ilk ildə Türkiyə-Azərbaycan Universiteti Türkiyənin üç möhtəşəm universiteti ilə - Orta Doğu Texniki Universiteti, İstanbul Texniki Universiteti və Hacettepe Universiteti ilə tərəfdaş kimi fəaliyyət göstərəcək. Azərbaycandan isə Azərbaycan Texniki Universiteti hələ ki yeganə tərəfdaş kimi cəlb ediləcək.

Ekspert əlavə edib ki, bu siyahı sonradan artırılabilir: "Növbəti tədris ilindən

həndisliyi, ekologiya mühəndisliyi kimi ixtisaslar da tədris olunacaq. Deyilənə görə, Türkiyə-Azərbaycan Universitetində gələcəkdə tibb ixtisası da fəaliyyət göstərəcək. Mən bunun olmasını arzu edirəm. Çünki Türkiyə universitetlərinin verdiyi tibbi təhsil keyfiyyətlidir. Tibbi təhsilin keyfiyyətinə görə dünyada ilk onluqda olan ölkələr sırasındadır. Onların təcrübələrindən faydalanmaq, bunu

"Layihənin ən mühüm xüsusiyyəti Türkiyə və Azərbaycanın ən köklü və güclü universitetlərinin proqramlarını bir araya gətirməkdir. Bu yeni modelə Türkiyənin köklü universitetlərinin Ali Təhsil Şurası tərəfindən təyin olunacaq önlisans (ali təhsilin ilkin mərhələsi), bakalavr və magistr proqramları daxil olacaq".

E.Özvar bildirib ki, Azərbaycan alimləri ilə təkcə bakalavr təhsili sahəsində deyil, həm də layihələrdə, tədqiqatlarda və kitab nəşri sahələrində də birgə işləyəcəklər: "Bakıda təhsil ilk növbə

Qan duruldan dərmanların qəbulu ilə bağlı xəbərdarlıq

Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssisi qan duruldan dərmanların qəbulu ilə bağlı əhaliyə xəbərdarlıq edib. APA xəbər verir ki, nazirliyin mütəxəssis-eksperti, hematoloq Şəhla Şabanova deyib ki, əhali arasında 40 yaşdan sonra infarktdan qorxmaq üçün qan duruldan dərman vasitələrinin qəbul edilməsi ilə bağlı yanlış fikir var:

"Qan duruldan dərmanlardan müəyyən xəstəliklərin müalicəsi zamanı istifadə tövsiyə edilə bilər. Lakin bu, yalnız həkim tövsiyəsi ilə olur. İstər qan duruldan, istər vitamin, istərsə də digər dərman vasitələrinin həkim məsləhəti olmadan qəbulu yolverilməzdir".

Dövlət Komitəsi ailə məhkəmələrinin yaradılmasını təklif edir

Bu gün psixoloji xidmət istədiyimiz səviyyədə deyil. Psixoloji xidmətin gücləndirilməsinə böyük ehtiyac var. Azərbaycanda ailə psixoloqu məsələsinin institusional səviyyədə həll olunmasının vaxtı artıq çatıb.

APA xəbər verir ki, bunu aprelin 17-də Milli Məclisdə Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri, Səhiyyə və Təbii ehtiyatlar, Energetika və Ekologiya komitələrinin "Sağlam ailə modelinin hüquqi aspektləri-Yaşıl dünya müstəvisində" mövzusunda keçirilən birgə ictimai dinləmədə **Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Ay-nur Sofiyeva** deyib.

O bildirib ki, bu gün ailə məsələlərindən danışanda ən narahatedici məsələ boşanmaların artmasıdır: "Son bir neçə ildə boşanma əmsalı 1,6-dan 2-yə çatıb, bu bizi narahat edir. Ailədəxili münasibətlərdə psixoloji məqamların rolu çox böyükdür. Ona görə də bu məsələyə daha diqqətlə yanaşmalıyıq. Ailə psixoloqu institutunun yaradılması ilə yanaşı ailə məhkəmələrinin yaradılması çox vacibdir. Ailə məhkəmələrinin təcrübəsini öyrənəndə orada psixoloqların, sosial işçilərin, hüquqşünasların ailələrə birgə dəstək göstərməsi, ailə çəkişmələrinin təsirlərinin azaldılması, eyni zamanda ailələrin bərpasına böyük dəstəyi olacaq".

Göründüyü kimi, proses artıq başlayıb. Bəs universitetə bu il qəbul başlayacaqmı? Tədris hansı prinsiplərlə aparılacaq? Birgə universitet təhsilimizə hansı yenilikləri gətirəcək?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin əməkdaşı, elm və təhsil məsələləri üzrə tədqiqatçı Elmin Nuri mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Türkiyə-Azərbaycan Universiteti Azərbaycan təhsil tarixində önəmli yerləri tutacaq böyük layihələrdəndir: "Artıq Türkiyə-Azərbaycan Universitetinə qəbul proseduru, ora da tədris olunacaq ixtisaslar, bu universitetin gətirəcəyi yeniliklər, universitetin ali təhsil seqmentinə verəcəyi faydalarla bağlı rəsmi qurumlar da məlumatlar verib. Rəsmi təsdiqini tapmış məlumatlardan biri budur ki, Türkiyə-Azərbaycan Universitetinə qəbul artıq bu ildən başlanacaq. Bir neçə ay bundan əvvəl elm və təhsil naziri Emin Əmrullayevin də brifinqdə səsləndirdiyi

etibarən Türkiyə-Azərbaycan Universitetində ilk olaraq texniki, texnoloji və mühəndislik ixtisasları üzrə ixtisaslar fəaliyyətə başlayacaq. İlk il ümumilikdə yüz tələbənin qəbulu nəzərdə tutulub. Burada sevindirici hallardan biri odur ki, bəzi abituriyentlərimiz təəssüf ki, Türkiyəyə təki tələbə adını qazansınlar deyər gedirlər. Söhbət burada orta, aşağı ranqlı universitetlərdən gedir. Amma Türkiyə-Azərbaycan Universiteti həm Türkiyənin, həm də Azərbaycanın diplomunu verməklə yanaşı, həm də yüksək hazırlıqlı tələbələrə təhsilini həyata keçirəcək. Təsəvvür edin, texniki, texnoloji ixtisaslar üzrə cəmi yüz tələbənin qəbulu aparılacaq. Bu yüz tələbə öz qəbul göstəricilərinə görə digərlərindən fərqlənəcək. Burada əsas profil mühəndislik olacaq. Amma növbəti tədris ilindən etibarən kompüter elmləri, sənaye mühəndisliyi, proseslərin avtomatlaşdırılması mü-

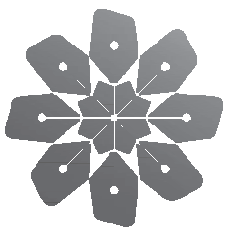
öz ölkəmizdə tətbiq etmək bizə çox böyük səmərə verəcək. Digər sevindirici fakt bundan ibarətdir ki, həm Qarabağ Universitetində, həm Türkiyə-Azərbaycan Universitetində türkiyəli kadrların da cəlb olunacağı gözlənilir. Onların kontingentinin burada təmsil olunmasına çox ehtiyac var. Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin binasının harada olacağı isə hələ ki açıqlanmayıb".

Türkiyə Ali Təhsil Şurasının (Yüksək Öyrətim Kurulu) sədri Erol Özvar mediaya (report) açıqlamasında deyib ki, bu il işlər tamamlanan kimi, Türkiyə-Azərbaycan Universitetinə tələbə qəbuluna başlanılacaq. O deyib ki, Azərbaycanda beynəlxalq əməkdaşlığı daha yüksək səviyyəyə daşıyacaq bir ali təhsil müəssisəsi modeli qurulacaq. Şura sədri qeyd edib ki, Türkiyə-Azərbaycan Universiteti bu il fəaliyyətə başlayacaq:

bədə səhiyyə, mühəndislik və informatika sahələrində veriləcək. Qəyyumlar Şurası daha sonra hansı proqramların açılacağını müəyyənləşdirəcək. Qəyyumlar Şurası Türkiyə və Azərbaycanın ali təhsil sahəsində çalışan ekspertlərindən ibarət olacaq. Buraya təkcə azərbaycanlı tələbələr deyil, dünyanın hər yerindən maraqlananlar müraciət edə bilər. Universitet modelində türk və ingilis proqramları açılacaq. Verilən təhsilin keyfiyyəti və təminatı Türkiyə və Azərbaycan Ali Təhsilinin Keyfiyyət şuraları tərəfindən təmin ediləcək".

Onun sözlərinə görə, Türkiyə vətəndaşı olan tələbələr bu universitetə Ali Təhsil Qurumları İmtahanı (YKS) ilə daxil ola biləcəklər. Digər ölkələrdən olan tələbələr də beynəlxalq tələbə qəbulu prinsiplərinə uyğun olaraq qəbul olunacaqlar.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Uşaq və gənclərin fiziki-mənəvi inkişafı

Son zamanlar ölkədə sosial şəbəkələrin, xüsusən də TikTok-un uşaqların tərbiyəsinə göstərdiyi mənfi təsir müzakirə olunur. Valideynlərin populyarlıq, baxış, abunə sayı və dolayısı ilə maddi gəlir əldə etmək məqsədilə uşaqlarından canlı yayınlarda, paylaşımlarda istifadə etməsi halları geniş yayılıb. Ölkənin TikTok platformasında azyaşlı Adamin qazandığı populyarlıq, təhsil almaq yerinə sosial şəbəkənin fenomeninə çevrilməsi və onu buna valideyni Sadiq Məmmədovun cəlb etməsi nəticəsində sonuncu 30 sutka azadlıqdan məhrum edilib. Bu, uşaqların sosial şəbəkələrə cəlb edənlərə bir dərs olacaqmı? Bunun qarşısı hüquqi baxımdan alına bilərmi?

İlk növbədə dünyadakı tendensiyalardan danışaq. TikTok-un sahibi olan Çin şirkəti "ByteDance Ltd" böyük məbləğdə cərimə təhlükəsi ilə üzləşə bilər. Belə ki, Avropa Komissiyası yetkinlik yaşına çatmayanlar üçün risklə bağlı narahatlıqlar səbəbi ilə yeni rəqəmsal xidmətlər qanunu çərçivəsində yaxın həftələrdə TikTok sosial şəbəkəsi ilə bağlı araşdırmaya başlayacaq. Bundan əvvəl Estoniya teleqram mesencerinə dair tənzimləməni gücləndirmək üçün Avropa Komissiyasına təkliflər göndərib.

Bundan başqa, Çin hökuməti uşaq və yeniyetmələrin TikTok-a girməsinə birbaşa nəzarət edir və 15 yaşdan aşağı uşaqların gündə cəmi 40-45 dəqiqə bu platformaya çıxışı var. Pakistan, Dubay, Səudiyyə Ərəbistanı, böyük müsəlman dövlətləri, eləcə də Yaponiyada TikTok-a ancaq xüsusi "VPN" vasitəsilə daxil olmaq mümkündür.

TikTok yetkinlik yaşına çatmayan uşaqların proqramdan istifadəsinin qarşısını ala bilmədiyinə və onların məlumatlarından sui-istifadə etməsinə görə İngiltərədə təxminən 16 milyon dollar cərimələnib. İnformasiya Komissarlığı İdarəsi bildirib ki, 13 yaşından kiçik 1,4 milyon Böyük Britaniyalı uşaq TikTok-un yaş həddini aşaraq proqramdan istifadə edə bilib. "Uşaqlarımızın fiziki dünyada olduğu kimi rəqəmsal dünyada da təhlükəsiz olmasını təmin etmək üçün qanunlar mövcuddur. TikTok bu qanunlara əməl etməyib", - deyərək Böyük Britaniyanın İnformasiya Komissarı Con Edvards açıqlamasında qeyd edib.

TikTok isə iddiaları rədd edərək bildirib: "Biz

13 yaşdan kiçikləri platformadan uzaq tutmaq üçün böyük sərmayələr qoyuruq və 40 000 nəfərlik təhlükəsizlik komandamız platformanı cəmiyyətimiz üçün təhlükəsiz saxlamaq üçün gecə-gündüz işləyir".

Qanunvericilik bazasının müddəalarına görə, TikTok uşaqlar üçün qadağan olunmalıdır. Yeni TikTok-da uşaqların psixologiyasına, əqli inkişafına təsir edəcək, səhv qərarlar verməsinə yola açacaq kifayət qədər informasiyalar var.

İnkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyətində uşaqların internetdə təhlükəsizliyinin qorunması üçün yetərinə addımlar atılıb, mexanizmlər müəyyən olunub. İnkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyəti uşaqların internetdən istifadədə olan problemləri 5-10 il öncə hökumət, provayderlər, vətəndaş cəmiyyəti, valideynlər, uşaq təşkilatları, təhsil sahəsi birləşib həll ediblər. Buna görə də həmin ölkələrdə TikTok o qədər də təhlükə törətmir. Amma Azərbaycanda hələ ki bu problemlər indi işıqlandırılır. Bir nüansı qeyd edə bilərəm ki, biz bu problemi təhsildə həll etmişik. Necə Avropa bu problemi cəmiyyətdə həll edibse, biz də təhsildə həll etmişik. Bütün təhsil sektoruna gədən internet xüsusi proqram təminatı ilə süzgecdən keçirilir.

Psixoloqlar isə deyirlər ki, Tik-Tok videoları uşaqları şiddət, söyüş, bayağı ifadələr, cinslilik, cinsi və psixi istismar və s. kimi yollara sürükləyə bilər. Uşaqlar bu cür videoları çox rahatlıqla çəkib paylaşa bilirlər. İstifadəçilərin məxfi kimlik bilgilərini ələ keçirmək bu proqramda daha asandır. Uşaq və yeniyetmələrimiz bir tə-

rəfdən də bu yolla təhlükəli, psixopat insanların təsirinə məruz qala bilərlər.

Amma bundan çıxış yolları da var. Ekspertlər hesab edir ki, valideynlər bu proqramların müxtəlif filtrləmə, istifadəni məhdudlaşdırma funksiyalarını öyrənib onları aktiv etsələr daha yaxşı olar. Ən yaxşı versiyalardan biri kimi uşaqlarla birlikdə bu proqramlardan istifadə etməkdir. Birlikdə videolar çəkmək, şəkillər hazırlamaq və s. faydalı olar. Bu yolla onları nəzarətdə saxlamaq daha rahat olacaq. Mütləq uşağın internetdən, telefondan, xüsusən sosial şəbəkələrdən istifadəsinə müəyyən saat aralığında icazə verilməlidir. Bunu isə öncədən uşaqla uyğun bir dillə danışmaq lazımdır.

Bəs hüquq bu məsələdə nə deyir? Uşaq əməyinin valideynlər tərəfindən istismar edilməsi Ailə Məcəlləsində əksini tapsa da, Cinayət Məcəlləsində bununla bağlı cəzalar və ya hər hansı maddə yoxdur. Ailə Məcəlləsinin 49.1-ci maddəsinə əsasən, 18 yaşına (yetkinlik yaşına) çatmayan və tam fəaliyyət qabiliyyəti əldə etməyən şəxslər uşaq hesab olunur. Konstitusiyanın 17.5-ci maddəsinə əsasən, 15 yaşına çatmamış uşaqlar işə götürülə bilməzlər. Bu məsələ əmək qanunvericiliyin-

də də əksini tapıb. Qanunvericiliyi pozan şəxslərə isə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən cərimələr tətbiq olunur. Belə ki, işəgötürən tərəfindən 15 yaşına çatmamış şəxsin işə cəlb edilməsinə görə vəzifəli şəxslər 1000 manatdan 1500 manatadək, hüquqi şəxslər isə 3000 manatdan 5000 manatadək cərimə edilir.

Əmək Məcəlləsinə görə, 15 yaşından yuxarı şəxslər reklama çəkilən zaman sahibkarla, yeni reklam çəkən şəxslə müqavilə bağlamalıdır. Digər yaşda olan uşaqlar isə valideynlərin icazəsi ilə reklama çəkilə bilərlər. Ancaq həmişə uşağın təhsili, səhləti nəzərə alınmalıdır. "Reklam haqqında" Qanunun 21-ci maddəsində deyilir ki, reklamın istehsalında, yerləşdirilməsində və yayımında yetkinlik yaşına çatmayanların müdafiəsi məqsədilə onların təcrübəsizliyindən, sadələşməsi yolverilməzdir. Qanunda o da qeyd edilir ki, yetkinlik yaşına çatmayanların şüuruna təsir göstərməklə, onların öz valideynlərini və ya digər şəxsləri reklam olunan əmtəənin alınmasına vadar etməsi yasaqdır. Lakin qeyd olunan qanun normalarının pozulmasına görə konkret qanuni məsuliyyət nəzərdə tutulmayıb.

Qanun bir şey deyir, psixoloqlar başqa şey - cəzalandırma çıxış yolu deyil

sinin mümkünlüyü nizamlanır. Bəzi ölkələrdə bu, 14 və ya 15 yaşıdır. Hansı müddət ərzində istifadəsi də tənzimlənir.

Məsələn, bəzi ölkələrdə axşam saat 7-9 arasında imkan verilir və sonra profil avtomatik olaraq bağlanır. Uşaqların müəyyən saytlara girməsi əngəllənir. Ancaq müəyyən yaşa çatmış uşaqlar profil açə bilər, bundan ötrü onlar öz sənədlərini təqdim edib, qeydiyyatdan keçirlər, bundan sonra ona icazə verilir.

Bəzi ölkələrdə bu yük həm də valideynlərin üzərinə düşür. Əgər uşaq xidmət göstərənə aldadarsa, hansısa tanışının adına profil açırsa, buna nəzarəti qanunvericilik valideynlərin üzərinə qoyur. Əgər valideyn də bu tələbi yerinə yetirmirsə, müəyyən məsuliyyət daşıyır.

İran vətəndaşı tərəfindən narkokuryerliyə cəlb olunan dəstə üzvü tutuldu

İran vətəndaşı tərəfindən narkokuryerliyə cəlb olunan dəstə üzvü saxlanılıb.

APA DİN-ə istinadən xəbər verir ki, Binəqədi RPI Narkotiklərlə Mübarizə Bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 1982-ci il təvəllüdü Səfərov Ramil saxlanılıb. Onun üzərindən 3 kiloqramdan çox tərkibi psixotrop maddələrlə zənginləşdirilən marixuana aşkarlanıb. R.Səfərov narkotik vasitəni sosial şəbəkədə tanış olduğu şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan İran vətəndaşının göstərişi ilə əvvəlcədən müəyyənləşdirilən məkandan satış məqsədilə götürdüyünü bildirib. R.Səfərovun daxil olduğu narkoşəbəkənin digər üzvlərinin saxlanılması istiqamətində əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Dünyada, o cümlədən Azərbaycanda elektromobillərə maraq sürətlə artır. Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) məlumatına görə, bu ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan 361 milyon ABŞ dolları dəyərində 19 571 ədəd müxtəlif təyinatlı avtomobil idxal edib.

Bu avtomobillərin 3 min 615-nin (117,985 milyon ABŞ dolları dəyərində) daxili-yanma mühərriki ilə yanaşı, elektrik mühərriklə də hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələri, 830-nun (35,309 milyon ABŞ dolları dəyərində) isə yalnız elektrik mühərriki ilə hərəkətə gətirilən nəqliyyat vasitələrinin olduğu bildirilir. Bu isə birincinin 18,6 faiz, ikincinin isə iki dəfə artması deməkdir. Elektromobillərin ekologiya və ətraf mühiti digər avtomobillərlə müqayisədə az çirkləndirməsi həm sürücülərin, həm də dövlətlərin marağına uyğun gəlir. Statistikadan da məlum olduğu kimi, azərbaycanlı sürücülərin də elektromobillərə tələbatı hər il artır. Belə bir fonda Azərbaycan bu avtomobillərin kütləvi istehsalına başla-ya, ölkənin istehsalat imkanları bu tələbatı cavab verə bilərmi?

Mövzu ilə bağlı Medianews.az-a danışan **nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov** bildirib ki, növbəti illərdə elektrik mühərriki avtomobillərin Azərbaycanda istehsalı reallaşsa bilər.

Ekspertin sözlərinə görə, bu gün ən çox tələb olunan avtomobillər daxili-yanma mühərriklili avtomobillər, ikinci hibrid, üçüncü isə elektromobillərdir: "Bu o deməkdir ki, ölkəmizdə sözügedən avtomobil üçün maraq böyük, tələbat isə azdır. Elektromobillərə marağın artması üçün dövlət tərəfindən bir çox stimullaşdırıcı addımlar atılıb. Ötən illər ərzində çıxarılan qərarlara görə, ölkəyə idxal olunan elektromobillər gömrük və digər rüsumlardan azaddır. Azərbaycan Mərkəzi Bankının Kollegiyası "Yaşıl Kart" sistemi çərçivəsində tətbiq ediləcək sığorta haqlarının müəyyən edilməsi barədə qərarında dəyişiklik edib. Bu da sahibkarların onları yerli bazara gətirməsinə imkan verir. Eyni zamanda qiymətlərin yüksək olmaması onları vətəndaşlar üçün də əlçatan edir. Hazırda elektromobillər üzrə yeni strukturun yaradılması, enerjidoldurma məntəqələrinin sayının artırılması istiqamətində işlər görülür. Bu proses sürətlənsə, o zaman sözügedən avtomobillərə də tələb artacaq".

Elektromobillər haqda miflik iddiaları kim və niyə yayır - mövqe

Nəqliyyat eksperti deyir ki, elektromobil istehsalı nisbətən yeni olduğundan hələlik bəzi texniki çatışmazlıqlar var, amma...

E.Cəfərovun sözlərinə görə, avtomobil sənayesi qurmaq elə də asan iş deyil: "Böyük məbləğdə investisiya tələb edir. Həmin avtomobillərin satılması üçün bazar lazımdır ki, həm ölkə daxilində, həm də xaricində istehsal olunan məhsulu satmaq mümkün olsun. Hesab edirik ki, qarşıdan gələn illərdə bu avtomobillər istehsal oluna bilər".

Maraqlıdır ki, son vaxtlar elektrikli avtomobillərin tərəfdarları ilə bağlı əleyhdarları da peyda olub. Elektromobil əleyhdarları iddia edir ki, bu tip nəqliyyat vasitələri hərəkətdə olarkən təhlükəli elektromagnit dalğaları istehsal olunur deyə bu, insan orqanizmi üçün ziyanlıdır, hətta öldürücüdür. Sosial şəbəkələrin Rusiya segmentində elektromobil sürücüsünün radiasiya səviyyəsini ölçən cihazla videosu yayılıb. Yayılan videoda elektromobilin yanında dayanan şəxs radiasiya səviyyəsinin yüksək olduğunu və insan orqanizminə ziyan verdiyini deyir.

İki növ elektromagnit şüalanması var: ionlaşdırıcı və qeyri-ionlaşdırıcı. Radiasiyanın qeyri-ionlaşdırıcı növlərinə istilik, görünən işıq, radio dalğaları və digər zərərli radiasiya növləri daxildir. Ionlaşdırıcı şüalanma radiasiya adlanır: rentgen şüaları, gamma şüaları və s.

Elektrikli avtomobillər ionlaşdırıcı olmayan şüalar yayır. Soba, mikrodalğalı soba və ya kompüter kimi. Alimlər elektromobillərdə radiasiya səviyyəsini araşdırıb və bunun təhlükəsiz olduğunu müəyyən ediblər. Məsələn, 2020-ci ildə elektrikli avtomobilin salonundakı radiasiyanın məqbul təhlükəsiz standartlardan bir neçə dəfə aşağı olduğunu sübut edən bir araşdırma dərc olundu. 2014-cü ildə 7 ölkədən bir qrup müstəqil alim 7 müxtəlif elektrik avtomobilində, bir hidrogen avtomobilində, iki benzinlə işləyən avtomobilə və bir dizel avtomobilində elektromagnit şüalanma səviyyəsini ölçdü. Təcrübənin nəticələri göstərdi ki, elektromobilin içərisində insan icazə verilən təhlükəsiz radiasiya dozasının beşdə birini belə qəbul etmir.

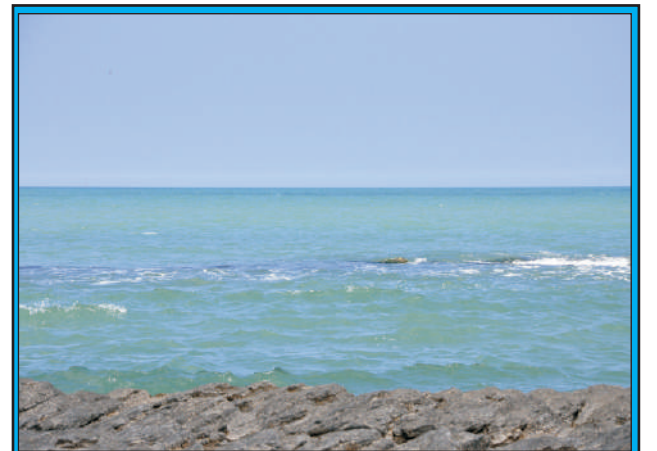
Nəqliyyat eksperti El-məddin Muradlı "Yeni Məhsul"ə deyib ki, iddialar daha çox ehtimallara əsaslanır: "Bu gün dünyada avtomobillərdə neftdən alınan məhsullardan - benzindən, dizel yanacağından istifadə pik həddədir və kimşə sirs deyil ki, yanacaq satışından milyardlarla gəlir əldə olunur. Eyni zamanda da elektromobillər də benzinlə bağlı bazara girə bildiyinə görə öz sözlərini deməyə çalışırlar. Elektromobillər çox sürətlə daxiliyanma mühərriklili nəqliyyat vasitələrini bazardan çıxarmaqdadır. Bu da çox ciddi gəlirlərin əldən çıxması deməkdir. Elektromobillərin elektromagnit dalğası yayması iddiasını ortaya atanlar mütləq elmi əsasını da göstərməlidirlər. Ümumiyyətlə, bizim öyrəşdiyimiz ənənəvi avtomobillər də çox sınaqdan keçib. Hazırda benzinlə sürdüyümüz avtomobil vaxtilə elektrik mühərriklili maşın kimi istehsal olunub. Sonradan hansısa dəyişikliklər baş verib və keçiblər dizel mühərrikinə, neft və benzinə. Elektromobillər də müəyyən bir dövrdən sonra təkmilləşəcək. Su ilə idarə olunan avtomobillər meydana gələcək, fərqli texnologiyalar tətbiq olunacaq. Elektrikli avtomobillər gələcəyimizdir. Müasir dövrün yeni texnologiyasıdır, çox da səmərəlidir. Mümkündür ki, elektromobillərin bəzi modelərində müəyyən problemlər var. Amma bu problemlərin insan orqanizminə ziyanı barədə hər hansı bir elmi araşdırma yoxdur".

Nəqliyyat eksperti deyir ki, elektromobil istehsalı nisbətən yeni olduğundan hələlik bəzi texniki çatışmazlıqlar var: "Amma bu texniki çatışmazlıqlar da tədricən aradan qalxacaq. Amerikanın bəzi ştatlarında iqlim şəraiti sərt olduğuna görə elektromobillər gözənlənəti demədi doğrultmur. Problem

ondadır ki, həmin maşın 400-500 kilometr məsafə qət etməli olduğu halda elə olur onun yansı qədər yol qət edir. Hətta alışma kimi bir hal baş verə bilər. Bu yaxınlarda Azərbaycanda da Bakıya qarşı zaman elektrikli avtomobil idarə edən tanıdığımız insanlar sosial şəbəkələrdə maşının yaxşı nəticə vermədiyini yazırdılar. Yeni bu kimi hallar var. Amma elektromobillərin müsbət tərəfləri mənfəət tərəflərindən qat-qat çoxdur".

Nəqliyyat eksperti daxili yanma mühərriklili avtomobillərin akkumulyatorlarının, elektromobil batareyalarının utilizasiya probleminə də toxunub. Deyib ki, mülahizələrə görə, elektrikli çalışan avtomobillərin batareyalarının tərkibində kimyəvi maddə olan litium ekologiyaya çox zərər vurur: "Əslində daxili yanma mühərriklili avtomobillərin akkumulyatorları da litium tərkiblikdir. Həm akkumulyatorların, həm də batareyaların istismar müddəti başa çatdıqdan sonra utilizasiya problemi var. Hər kəs təhlükəli və istifadəyə yararlı olan batareyaların məişət tullantılarına qarışdırılmasına yol verməməli, tullantıların çeşidlənməsi qaydalarına riayət etməlidir. Bu gün Bakı küçələrində belə tullantılar üçün də qutular var. Amma əksəriyyət batareya tipli tullantılar üçün ayrılan xüsusi qutulardan istifadə etmir. Belə tullantıların təbiətdə öz-özünə əriməsi, yox olması uzun illər çəkir. Bu da ciddi radiasiya yaradır. 5-6 ildən sonra elektrikli maşınların sayı kütləvi şəkildə artacaq. Batareyaların istismar müddəti bitdikdən sonra isə onların təbiətə, insanlara necə zərərli olacağını indidən düşünəndə ciddi narahatlıq yaranır. Bu baxımdan indidən müvafiq qurumlar tədbirlər görməli, avtomobillərin, elektromobillərin akkumulyatorları və batareyalarının müvafiq qaydada utilizasiyası təmin olunmalıdır".

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Məhsul"

Xəzərdə süni torpaq sahələri ilə bağlı Baş Plan hazırlanacaq

Xəzər dənizində süni torpaq sahələri ilə bağlı Baş Plan hazırlanacaq. APA xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin aprelin 17-də keçirilən iclasında "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi Aparatının rəhbəri Rəşad İsmayilov deyib.

Rəşad İsmayilov qeyd edib ki, mümkün bütün riskləri sığortalamaqlıq: "Bu məsələ ilə bağlı Azərbaycanın tanıtım layihələri olacaq. Biz eyni zamanda qanun layihəsində sahibkarlar üçün imkanlar yaradıq".

2024-cü ilin I rübündə Azərbaycan mənzil bazarında qiymətlər 2023-cü ilin son rübünə nisbətən 8,1% yüksəlib. Cari ilin I rübündə ilkin mənzil bazarında qiymətlər ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,5%, təkrar mənzil bazarında isə 8,1% artıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2024-cü ilin I rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi əvvəlki rüblə müqayisədə 2,2%, o cümlədən ilkin mənzil bazarı üzrə 3,1%, təkrar mənzil bazarı üzrə 2,2% artıb.

2023-cü ilin 3-cü rübündə isə mənzil bazarında qiymət indeksi əvvəlki rüblə müqayisədə 2,8 faiz artıb. Bundan başqa, qiymət indeksi göstəriciləri ilkin mənzil bazarı üzrə 1,8 faiz, təkrar mənzil bazarı üzrə 2,8 faiz artıb. Mənzil bazarında qiymət indeksi 2023-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında 2022-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən 10%, ilkin mənzil bazarı üzrə 8 faiz, təkrar mənzil bazarı üzrə 10 faiz artıb.

Bakıda bir neçə ay öncə daha çox həyət evləri bahalaşmışdı. İndi isə görünür budur ki, bina evlərində mənzillərə daha çox tələbat artıb.

Bəs bahalaşmanın əsas səbəbləri nədir?

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Azadov bildirib ki, bahalaşmanın əsas səbəbi mənzil bazarında olan qıtlıqdır: "Bahalaşmanın əsas səbəbi daşınmaz əmlakların təklifində olan qıtlıqdır. Təkliflər tələbləri üstələmir və qiymətlər bahalaşdığı üçün ipoteka müraciətləri çoxalır. Tikinti şirkətləri tərəfindən də rəqəbat az olduğu üçün onlar qiymətləri bazara uyğun olmayan tərzdə qaldırılar. Əsas səbəb məhz budur. Yəni əgər bazarda rəqəbat yüksək olarsa, təklif sayı tələbi üstələyərse, bu həcmdə qiymət artımı müşahidə olunmaz".

Bakıda mənzilləri bahalaşdıran səbəblər - ekspertlər deyir ki...

İqtisadçı: "Regionlardan Bakıya olan axın tələbi artırır, o səbəbdən..."

Ekspert paralel olaraq, ipoteka kreditlərinə olan müraciətlərin artmasını da qeyd edib. Bununla yanaşı, ekspertlər mənzillərin məhz paytaxtda bahalaşmasının digər subyektiv səbəbi

nin də olduğunu bildirir. Belə ki, Bakıtrafi qəsəbələrə gedən yollarda, həmçinin Sumqayıt yolunda həlledilməz tıxaclar üzündən son dövrlər xeyli sakin buradakı evlərini satıb, paytaxtın Yasamal, Nizami rayonlarında mənzillər almağa çalışır. Yeni onsuz da sıx olan paytaxtda əhali daha da artacaq...

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov mövzu ilə bağlı

"Yeni Müsavat"a dedi ki, paytaxtda binaların qiymətində artımların səbəbi təklifin az olması ilə bağlı deyil, tələbin çox olması ilə bağlıdır: "Bunu belə izah edərkən, daşınmaz əmlak bazarının da fəaliyyətinin formalaşması üçün ciddi məbləğdə vəsait tələb olunduğundan tələb formalaşmadığı halda təklif artmır. Tələbin artması müşa-

hidə edildikcə təklif də artır. Burada tələbin artmasından başqa digər faktorların da rolu var. Birinci tələbin artmasıdır, ikinci səbəb paytaxtda torpaq resursunun məhdudluğudur. Bu, torpaq qiymətinin kəskin baha olmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda mənzilin qiymətinə təsir edir. Tikinti materiallarının qiymətinin də rolu var, amma bu rolu hədsiz dərəcədə yuxarı qiymətləndirmək doğru olmazdı. Çünki o vaxt tikinti materiallarının qiyməti əmlak bazarına tələbin formasından daha yuxarı təsir edir deyə bilirik ki, rayonlarda da eyni mənzərə olsun, yaxud da oxşar mənzərə olsun. Yeni tikinti materiallarının qiyməti təqribən rayonlarda və paytaxtda eynidir. Eyni olduğu halda Bakıda mənzillərin baha satılması onu deməyə əsas verir ki, qiymətin formalaşmasında əsas faktor tikinti mallarının qiymətindən digər faktorlar öndə çıxır. Fikrimi ümumiləşdirsəm, mənzil bazarında qiymətlərin kəskin artmasının səbəbi tələbin artmasıdır. Tələbi artıran isə

regionlardan Bakıya olan axındır. İkincisi, insanların öz vəsaitlərini daha çox daşınmaz əmlak bazarına etibar etməsidir".

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Ramil Osmanlı bildirib ki, mənzil bazarında qiymətlər ilkin mənzil bazarında ki qiymətlərdən daha ucuzdur: "Çünki vətəndaşlar tikinti şirkətlərindən qiymət artırmaq barəsində daha inisafıdılar. Daha adekvat addım atırlar. Faizlərin artmasına makro və mikro iqtisadi amillər təsir edir. Ölkəyə pul axınının və ümumdaxili məhsulun artımı, ümumi iqtisadiyyatda göstəricilərin dəyişməsi və digər səbəblər daxildir. Daxili faktorlara isə inzibati təsirlər, ipoteka kreditlərinə ayrılan vəsaitlərin həcmindən artımı, tikinti materiallarının və işçilik qiymətlərinin artımı, tikinti şirkətlərinin əmlak bazasına adekvat olmayan daxili qiymət siyasətlərini misal göstərmək olar. Bütün bunlar bir-birinə bağlı olan məsələlərdir. Nəticədə də ortaya yüksək rəqəmlər çıxır".

Qafqaz MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Çovdarovun 30 milyonluq əmlakına dair son qərar

Ali Məhkəmə sabiq generalın bütün şikayətlərini rədd etdi

Aprelin 17-də Ali Məhkəmə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN 2015-ci ildə ləğv olunub - E.M) keçmiş idarə rəisi, general-mayor Akif Çovdarovun əmlaklarının müsadirə edilməsi ilə bağlı məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Tahir Kazımovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə tərəflər dinlənilib. Akif Çovdarovla birgə əmlakı müsadirə edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin işçisi Səlim Məmmədov və "Vasmoym" bazarı kimi tanınan 8-ci kilometr bazarının keçmiş sahibi Çingiz Əsədov da kasasiya şikayəti verib. Çingiz Əsədov "Vasmoym" bazarının ona qaytarılmasını tələb edirdi.

Məhkəmə Akif Çovdarov və Səlim Məmmədovun əmlaklarının müsadirəsi ilə bağlı Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxlayıb. Həmin qərarın əsaslı sübutlarla təsdiqini tapdığı qeyd olunub. Qərara əsasən bütün şikayətlər rədd edilib.

Xatırladaq ki, 2022-ci ilin dekabrında Bakı Apelyasiya Məhkəməsi Akif Çovdarovun 30 milyon manatlıq əmlakının müsadirədən azad olunaraq sahiblərinə qaytarılması barədə qərar çıxarıb. Eyni zamanda Səlim Məmmədovun da müsadirə edilmiş əmlakları özünə qaytarılıb. Sonradan prokurorun protesti əsasında Ali Məhkəmə sözügedən qərarı tamamilə ləğv edib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsi təkrar baxış zamanı Çovdarov və Məmmədovun üzərinə

həbs qoyulmuş əmlaklarının dövlət nəfinə müsadirəsinə qərar verib. Müsadirə olunan əmlakların bazar dəyəri 30 milyon manata yaxın qiymətləndirilib. Sözügedən əmlaklar Akif Çovdarovun ailə üzvlərinə məxsusdur.

Həmin əmlakların siyahısı belədir:

- Bakı şəhəri Nizami rayonu, Naxçıvanski küçəsi 50 ünvanında yerləşən ticarət və xidmət sahəsindən ("Vasmoym" meyvə-tərəvəz bazarı) ibarət əmlak kompleksi (dəyəri 8 milyon 100 min manat);
- Binəqədi rayonu Biləcəri qəsəbəsində yerləşən 560 kvadrat metr torpaq sahəsi (dəyəri 95.000 manat);
- Binəqədi rayonu Biləcəri qəsəbəsində yerləşən 0,06

hektar torpaq sahəsi (dəyəri 300.000 manat);

- Yasamal rayonu M.Xiyabani küçəsi 5-də yerləşən 250 kvadrat metr qeyri-yaşayış sahəsi (dəyəri 231.500 manat);

- Xətai rayonu M.Hadi küçəsində yerləşən binanın 147,4 kvadrat metr sahəyə malik 179 saylı mənzili (dəyəri 125.000 manat);

- Nəsimi rayonu, Bülbül prospekti ev 65, mənzil 38 (dəyəri 483.000 manat);

- Abşeron rayonu, Novxanı kəndində yerləşən 0,1073 ha torpaq sahəsi (dəyəri 86.000 manat);

- Abşeron rayonu, Novxanı kəndində yerləşən 0,0886 ha torpaq sahəsi (dəyəri 71.000 manat);

- Abşeron rayonu Novxanı

kəndi Novxanı bağlar massivində yerləşən 1276 a nömrəli bağ evindəki 0,18 ha torpaq sahəsi və 222,31 kvadrat metr fərdi yaşayış evi (dəyəri 808.000 manat);

- Abşeron rayonu Novxanı kəndindəki 0,11 ha torpaq sahəsi və onun üzərindəki 241,9 kvadrat metr bağ evi (dəyəri 700.000 manat);

- Abşeron rayonu, Saray kəndində yerləşən 0,15 ha torpaq sahəsi (dəyəri 60.000 manat);

- Abşeron rayonu Saray kəndində yerləşən 0,6754 ha torpaq sahəsi (dəyəri 203.000 manat);

- Abşeron rayonu Saray kəndində yerləşən 0,17 ha torpaq sahəsi (dəyəri 59.500 manat);

- Xızı rayonu, Qızılgazma kəndində yerləşən 2 hektar torpaq sahəsi (dəyəri 400.000 manat);

- Qəbələ rayonu Nohurqışlaq kəndində yerləşən 2 ədəd 0,075 hektar torpaq sahələri (hər birinin dəyəri 15.000 manat);

- Şamaxı rayonu Nağaraxana kəndində yerləşən 0,13739 hektar torpaq sahəsi və onun üzərində yerləşən 250,1 kv.m, 264,6 kv.m, 250,1 kv.m. sahələrində 3 ədəd əsas tikili, 69,4 kv.m, 117,3 kv.m. sahələrində 2 ədəd köməkçi tikili (dəyəri 750.000 manat);

- Abşeron rayonu, Masazır kəndində 2,675 ha, 3,0 ha, 0,0275 ha, 0,3238 ha, 0,0828 ha, 3,12 ha, 0,0821 ha torpaq sahələrinin üzərində yerləşən tikililərin (dəyəri 4.310.000 manat), həmin ünvanda 0,2 hektar torpaq sahəsinin üzərində olan tikili (dəyəri 2.470.000 manat);

- Kürdəmir rayonu, Yeni Şıxımlı kəndində yerləşən 2,5 hektar torpaq sahəsi (dəyəri 1.800 manat);

- Kürdəmir rayonu, Qurdəmir kəndində yerləşən 100 hektar torpaq sahəsi (dəyəri 60.000 manat);

- Kürdəmir rayonu, Mollakənd kəndində yerləşən 69 ha torpaq sahəsində olan göllər, 106 kv.m, 24,8 kv.m, 318,3 kv.m, 28,8 kv.m, 16,7 kv.m, 96 kv.m, 28,8 kv.m. ümumi sahədən ibarət tikililər, 40,5 kv.m. tikintialtı sahəli talvar və 218,6 kv.m. tikintialtı sahəli hovuz (dəyəri 646.000 manat);

- Kürdəmir şəhəri "Ərşəli yeri" adlanan ərazidə yerləşən 100 hektar torpaq sahəsinin

üzərində yerləşən 93,1 kv.metr tikili, 24.000 nar kolu (dəyəri 208.600 manat);

- Bakı şəhəri Nəsimi rayonu Seyidzadə 16 b küçəsi ilə Cavadxan küçəsinin kəsişməsində yerləşən 23 kvadrat metr, 24,6 kvadrat metr, 18,60 kvadrat metr, 13,8 kvadrat metr, 16,0 kvadrat metrəndən ibarət qarajlar (dəyəri 96.000 manat);

- Binəqədi rayonu 7-ci mikrorayon, Xarici dairəvi küçəsi 10 saylı yaşayış binasının yanında yerləşən 4941 kvadrat metr sahəyə malik 6 mərtəbəli, zirzəmilə və mansardlı binanın (dəyəri 3.178.000 manat);

- Bakı şəhəri Nəsimi rayonu Cavadxan küçəsi 62 nömrəli binanın yaxınlığında yerləşən zirzəmilə, mansardlı 7 mərtəbəli qeyri-yaşayış binası (dəyəri 4.500.000 manat);

- Bakı şəhəri Adil Məmmədov küçəsi 143, mənzil 142. (dəyəri 145.000 manat).

Qeyd edək ki, 2017-ci ildə Bakı Hərbi Məhkəməsinin hökümü ilə Akif Çovdarov 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmə əsasən, onun 30 milyon manatlıq əmlakı müsadirə edilib, general rütbəsindən məhrum edilməsi üçün Prezidentə təqdimat göndərilib. Akif Çovdarov Prezidentin sərəncamı ilə general rütbəsindən məhrum edilib. 2020-ci ildə imzalanmış əfv sərəncamı ilə Akif Çovdarov azadlığa buraxılıb.

Bundan sonra o, müsadirə edilmiş əmlaklarını geri qaytarmaq üçün mübarizəyə başlamışdı. Aprelin 17-də Ali Məhkəmənin verdiyi qərarla Akif Çovdarovun həmin əmlakları cinayət yolu ilə əldə etməsi təsdiqləndi.

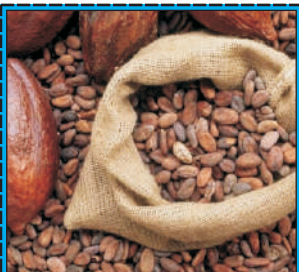
E.MƏMMƏDƏLİYEV, Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 65 (8438) 18 aprel 2024

Kakaonun qiyməti rekord vurdu

Kakao paxlasının birja qiymətləri ticarət tarixində ilk dəfə olaraq bir ton üçün 11 min dolları ötüb. Ömtənin dəyəri pik həddində 11 068 dollara çatıb. Məlumatla görə, Kot-d'İvuaradakı aparıcı kakao paxlası istehsalçıları bu məhsulun dünyada ən böyük tədarükçüsü olan "Le Synap CI" və "TAnaproci" şirkətləri hakimyyət orqanlarından alış qiymətlərini artırmağı tələb ediblər.

Qırğızistan TikTok-u qadağan edə bilər

Qırğızistan hakimiyyəti respublikada TikTok sosial şəbəkəsinə girişə məhdudiyyətlər qoymağı planlaşdırır. Məlumatla görə, Qırğızistanın Rəqəmsal İnkişaf Nazirliyi yanında Rabitə Sənayesində Tənzimləmə və Nəzarət Xidməti ölkənin internet provayderlərinə TikTok sosial şəbəkəsinə girişin məhdudlaşdırılması xahişi ilə məktub göndərmişdir.

Bildirilib ki, müvafiq təşəbbüslə ölkənin Milli Təhlükəsizlik Dövlət Komitəsi çıxış edib. Qurum məzmun, xüsusən də uşaqların informasiya məkanında təhlükəsizliyi baxımından bu şəbəkəni uyğunsuz hesab edib. Komitə Qırğızistan Respublikası ərazisində TikTok sosial şəbəkə platformasına girişin məhdudlaşdırmağı və aprelin 18-dək cavabdeh qurumlardan yazılı cavab verməyi xahiş edib.

Xatırladaq ki, respublikanın Mədəniyyət Nazirliyi ilk dəfə ötən ilin avqustunda Qırğızistanda TikTok-un bloklanması ideyası ilə çıxış edib. Lakin bu günə qədər məsələ ilə bağlı heç bir tədbir görülməyib.

Dünyanın ən təmizkar ölkələri məlum olub

Braziliya sakinləri dünyanın ən təmiz insanları seçiliblər. Bunu müxtəlif ölkələrdə insanların yuyunma və duş qəbulunun müntəzəmliyini təhlil edən Dünya Əhali İcmalı layihəsinin məlumatları sübut edir. Araşdır-maya görə, braziliyalıların 99 faizi hər gün yuyunur, lakin əksəriyyəti bunu daha tez-tez edir. Orta hesabla braziliyalılar gündə iki dəfə duş qəbul edirlər. Eyni zamanda yerli sakinlərin yalnız yeddi faizi vanna qəbul edir. Hindistanda insanlar gündə ən azı iki dəfə özlərini yuyurlar. Lakin onlar daha az duş qəbul edirlər. Vanna həvəskarlarının əksəriyyəti Böyük Britaniyada tapılıb - respondentlərin 32 faizi.

Bu asılılıq uşaqlarda ruhi xəstəliklərə səbəb olur

Aparılan araşdırmalar göstərib ki, smartfon, sosial media və video oyunlarına aludə olan uşaqlar həyatlarının daha sonrakı dövrlərində psixoloji problemlərlə üzləşirlər. Kanadalı alimlər uşaqılıq və yeniyetməlik dövründə smartfondan, sosial mediadan istifadə edənlərin 23 yaşına çatdıqda paranoia, şizofreniya, halüsinasiyalarla üzləşmə ehtimallarının çox olduğunu müəyyən ediblər. Tədqiqatçıların fikrincə, texnologiyanın özü əslində problemin səbəbi olmaya bilər. Belə ki, uşağın bu cihazlara aludə olması onun onsuz da ruhi xəstəliklərə qarşı həssas olduğuna dair xəbərdarlıq hesab edilməlidir.

"JAMA Psychiatry" jurnalında dərc edilən araşdırmanı həyata keçirən komanda bildirib: "Smartfon, internet və sosial media asılılığı ilə psixi sağlamlıq problemləri, valideynlərin psixi sağlamlıq problemləri, təklik, zorakılıq və valideyn-uşaq münasibətlərindəki problemlər arasında əlaqə var".

Tədqiqatçılar həmçinin xəbərdarlıq ediblər ki, aludə olan yeniyetmələri birdən-birə ekranlardan məhrum olmağa məcbur etmək nəticə verməyəcək, bu, hətta daha pis nəticələrə səbəb ola bilər. Sonradan kompüterdən istifadəni əhəmiyyətli dərəcədə azaldanların (digər şəxsi təcrübələr nəzərə alınmaqla) belə yetkinlik dövründə daha tez-tez psixotik təcrübələr yaşadığını anlaşıb.

Həmçinin qeyd olunub ki, depressiya videooyun aludəçiliyi və ya televizor asılılığından daha çox internetdən istifadə ilə əlaqədardır. Texnologiyayı günahlandırmazdan əvvəl uşaq və ya yeniyetmənin niyə aludə olduğunu düşünmək tövsiyə olunub.

Almaniyada respondentlərin 92, ABŞ və Meksikada hər birində 90, Fransada 76 faizi hər gün duş qəbul edir. "World Population Review" saytının məlumatına görə, Rusiyada qadınların 61 faizi, kişilərin isə 35 faizi hər gün duş qəbul edir.

Tataristanda yeniyetmələri hərbi zavodlarda işə cəlb edəcəklər

Tataristanda 14 yaşından yeniyetmələrin müəssisələrdə, o cümlədən müdafiə müəssisələrində işlə təmin olunması təcili vəzifə kimi formalaşdırılıb və bu, regional məşğulluğun təşviqi proqramına salınıb. Məmurların hazırladığı proqramda qeyd olunub ki, əmək qabiliyyətli əhəlinin azalması səbəbindən fabriklərdə gənclərə ehtiyac yaranıb və bu, 1990-cı illərin demografik boşluğunun nəticəsidir. Proqramın məqsədi 15-24 yaşlı gənclər arasında işsizlik səviyyəsini 11%-ə endirməkdir.

Tatarstanın Əmək Məcəlləsinə yeniyetmələrə 16 yaşından təhlükəli istehsalatda işləməyə icazə verən dəyişikliklər layihəsi artıq respublikanın Dövlət Şurası tərəfindən hazırlanıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Normadan çox yemək yeyən insanların eşitmə qabiliyyəti zəifləyir.
- * Meşə yangınları yoxuş istiqamətində daha sürətli yayılır.
- * Uşaqların bahar fəslində daha sürətlə böyüdüüyü sübuta yetirilib.
- * Nə qədər qəribə olsa da, eskimoslar soyuducuları yeməklərin donmaması üçün istifadə edir.
- * "Ketçup" əvvəllər dərman kim istifadə edilib.
- * İtaliya bayrağının dizaynını Napoleon Bonapart hazırlayıb.
- * Soyuq otaqda yatan insanların pis yuxu görmə ehtimalı digərlərinə nisbətən daha çoxdur.
- * Dış çöpləri yanıq istifadə nəticəsində amerikalıların boğulmasına ən çox səbəb olan vasitədir.
- * Ən uzun barmaqdağıdır dırnaq ən sürətli, ən qısa barmaqdağı isə ən yavaş tempə uzanır.
- * Koalalar, primatlar və insanlar özlərinə xas barmaq izi olan yeganə canlılardır.
- * Kağız parçalarından Yer üzündə ilk dəfə Çində istifadə edilib.
- * İnsanlar anadan bədənələrində 300 ədəd sümükə doğulur. Yetkinlik dövrünə çatdıqca isə sümüklərin sayı 206-a qədər azalır.
- * Telefonu icad edən Aleksandr Qraham Bell həyat yoldaşı və anası ilə heç vaxt telefonla danışa bilməyib. Çünki onların ikisi də anadangəlmə kar olub.
- * İnsan şəhər yuxudan ayıldığında boyu standart ölçü-dən 1 sm artıq olur.
- * Kosmosa qaldırılacaq hər 1 kilo çəki üçün sərf olunan yanacaq miqdarı 530 litrdır.

Türkiyədə depressiyaya düşən kişi əqrəb yedi və ...

Türkiyənin Kayseri vilayətində iki əqrəb yeyən şəxsin sərnışın avtobusunda vəziyyəti pisləşib və Samsunda aparıldığı xəstəxanada vəfat edib. Məlumatla görə, Kayserinin Kocasinan rayonunun Hasancık kəndində yaşayan 56 yaşlı Bilal Yigit depressiyaya düşüb və bu səbəbdən iki ədəd əqrəb yeyib. Sərnışın avtobusu ilə Artvina səfər edən kişi yolda özünü pis hiss edib. "Kəndimdə ölmək üçün iki ədəd əqrəb yemişəm", - deyə kişi xəstəxanada bildirib.

Onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb və Bilal Yigit həyatını itirib. Hadisə ilə bağlı istintaq davam edir.

Türkiyə rekord sayda turist qəbul edəcək

"Türkiyə 2024-cü ildə 60 milyon turist gözləyir". Bunu Türkiyənin Türkmənistandakı səfəri Əhməd Dəmirok deyib. "Dünya Turizm Təşkilatının məlumatına görə, Türkiyə 2022-ci ildə 50 milyondan çox turisti qəbul edərək, dünyada dördüncü sırada yer alıb. 2023-cü ildə 56,7 milyon turisti qəbul edən ölkə 54,3 milyard dollar gəlir əldə edərək, rekorda imza atıb. Bu il yeni rekordlar vurmağı planlaşdırırıq: 60 milyon turist və 60 milyard dollar gəlir", - deyə Ə.Dəmirok Aşqabadda Türkiyənin turizm sənayesinin potensialına həsr olunmuş tədbirdə çıxışı zamanı deyib.

O qeyd edib ki, bu gün Türkiyənin hər bölgəsində dörd mövsüm ərzində müxtəlif turizm tədbirləri təşkil edilə bilər və ölkənin inkişaf etmiş infrastrukturu ona çoxlu sayda ziya-rətçi qəbul etməyə imkan verir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500